

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1998-1999

20 AVRIL 1999

Projet de loi portant assentiment à la Convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales, faite à Paris le 17 décembre 1997

SOMMAIRE

	Pages
Exposé des motifs	2
Projet de loi	13
Convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales	14
Avant-projet de loi	28
Avis du Conseil d'État	29

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1998-1999

20 APRIL 1999

Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties, opgemaakt te Parijs op 17 december 1997

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	2
Wetsontwerp	13
Verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties	14
Voorontwerp van wet	28
Advies van de Raad van State	29

EXPOSÉ DES MOTIFS

1. INTRODUCTION

1. Le gouvernement a l'honneur de soumettre à votre assentiment la Convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales, faite à Paris, le 17 décembre 1997.

2. Cette Convention n'est pas encore entrée en vigueur sur le plan international. Fin janvier 1998, aucun État ne l'avait encore ratifiée. Toutefois, dans la Déclaration ministérielle du 17 décembre 1997, les États membres se sont engagés politiquement à procéder à sa ratification le plus rapidement possible, de sorte que la Convention puisse entrer en vigueur avant le 31 décembre 1998.

2. OBJET DE LA CONVENTION

2.1. Principes généraux

3. La lutte contre la corruption a fait l'objet de nombreux travaux ces dernières années. Ainsi, au sein de l'Union européenne, le premier protocole additionnel à la Convention relative à la protection des intérêts financiers des Communautés européennes, adopté le 27 septembre 1996, relatif à la prévention et à la répression de la corruption des fonctionnaires communautaires ou des fonctionnaires nationaux qui porte atteinte aux intérêts financiers des Communautés européennes. Ainsi également, la Convention relative à la lutte contre la corruption des fonctionnaires des Communautés européennes ou des fonctionnaires des États membres de l'Union européenne, du 26 mai 1997.

L'OCDE s'est, elle aussi, longuement penchée sur le problème de la corruption, adoptant plusieurs recommandations ainsi qu'un code de conduite adressé aux multinationales. Cependant, ces instruments n'étaient pas juridiquement contraignants. Il est apparu nécessaire de consacrer les principes adoptés et de les préciser dans une convention internationale, instrument juridique de caractère obligatoire. En outre, l'adoption d'une convention au sein de cette organisation présente l'avantage de posséder un champ d'application territorial plus large que les instruments adoptés dans le cadre de l'Union européenne.

4. La Convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales concerne un aspect

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. INLEIDING

1. De regering heeft de eer u ter goedkeuring voor te leggen het Verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties, opgemaakt te Parijs op 17 december 1997.

2. Dit Verdrag is op internationaal vlak nog niet in werking getreden. Eind januari 1998 had nog geen enkele Staat het bekrachtigd. In de ministeriële verklaring van 17 december 1997 hebben de leden zich ertoe verbonden het Verdrag zo spoedig mogelijk te bekrachtigen, zodat het voor 31 december 1998 in werking kan treden.

2. ONDERWERP VAN HET VERDRAG

2.1. Algemene beginselen

3. De jongste jaren is veel werk verricht in verband met de bestrijding van corruptie. Binnen de Europese Unie ontstond het eerste aanvullend protocol bij de Overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen, aangenomen op 27 september 1997, ter voorkoming en bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Gemeenschappen of nationale ambtenaren betrokken zijn en welke de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen schaadt, en de Overeenkomst van 26 mei 1997 ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de Lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn.

Ook de OESO heeft veel aandacht geschonken aan het probleem corruptie en verschillende aanbevelingen en een gedragscode voor multinationale ondernemingen goedgekeurd. Deze instrumenten waren evenwel niet juridisch bindend. Het bleek noodzakelijk te zijn de goedgekeurde beginselen te bekrachtigen en nader te omschrijven in een internationaal verdrag, dat een bindend juridisch instrument is. De goedkeuring van een verdrag binnen de OESO biedt bovendien het voordeel dat het toepassingsgebied territoriaal ruimer is dan dat van de instrumenten goedgekeurd in het kader van de Europese Unie.

4. Het Verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties heeft betrekking op een essentieel

essentiel de la corruption à l'échelle internationale, à savoir, la corruption d'un fonctionnaire étranger par une société désireuse d'obtenir ou de conserver un marché sur le plan international. La Convention vise à remédier à la situation actuelle, dans laquelle la plupart des États tolèrent ces agissements, conscients de ce qu'ils ne peuvent unilatéralement réprimer ces pratiques au niveau national sans risquer de défavoriser leurs entreprises par rapport à celles dont l'État n'incrimine que la corruption des fonctionnaires nationaux. C'est la raison pour laquelle les entreprises de nombreux pays bénéficient d'un régime de déductibilité fiscale des commissions secrètes versées dans le but d'obtenir un marché international, lorsqu'elles ont reçu l'autorisation de l'administration. La présente Convention vise notamment à interdire ce type de législation.

5. L'adoption de ce projet de loi autorisera la ratification de la présente Convention par la Belgique. Le Gouvernement souhaite qu'ainsi la Belgique apporte sa contribution active à l'assainissement du commerce international.

2.2. Historique

6. Due à l'impulsion du gouvernement des États-Unis, dont la législation condamne depuis 1977 la corruption de fonctionnaires étrangers, la présente Convention est l'aboutissement de trois années de travail au sein de l'OCDE.

7. À la suite de statistiques révélant que peu d'États membres de l'OCDE condamnaient la corruption de fonctionnaires étrangers, le Conseil de l'OCDE adoptait, le 27 mai 1994, une Recommandation sur la corruption dans le cadre des transactions commerciales internationales⁽¹⁾ invitant les États membres ou non membres de l'Organisation à prendre des mesures efficaces dans tous les domaines pour décourager, prévenir et combattre une telle corruption, et à coopérer entre eux dans la lutte contre ce fléau.

8. Une étude effectuée en 1990⁽²⁾ révéla en outre que nombre de pays membres de l'Organisation

aspect van corruptie op internationale schaal, te weten de omkoping van een buitenlands ambtenaar door een bedrijf dat op internationaal vlak een contract wenst te verkrijgen of te behouden. Het Verdrag strekt ertoe een einde te maken aan de huidige toestand waarin de meeste Staten dergelijke praktijken tolereren in de wetenschap dat zij zulks niet eenzijdig op nationaal niveau kunnen beteugelen zonder hun bedrijven te benadelen ten opzichte van bedrijven in een Staat die enkel corruptie van nationale ambtenaren strafbaar stelt. Daarom kunnen bedrijven geheime commissiegelden gestort om een internationaal contract in de wacht te slepen in veel landen fiscaal aftrekken, als de administratie daarmee instemt. Dit Verdrag strekt inzonderheid ertoe dergelijke wetgeving te verbieden.

5. De goedkeuring van dit ontwerp van wet betekent dat België het Verdrag kan bekrachtigen. De Regering wenst dat België op die wijze bijdraagt tot de sanering van de internationale handel.

2.2. Ontstaansgeschiedenis

6. Dit Verdrag is het resultaat van drie jaar durende werkzaamheden binnen de OESO, die zijn gestart onder impuls van de regering van de Verenigde Staten, waar corruptie van buitenlandse ambtenaren sedert 1977 bij wet verboden is.

7. Naar aanleiding van statistieken waaruit bleek dat weinig lidstaten van de OESO corruptie van buitenlandse ambtenaren veroordeelden heeft de Raad van de OESO op 27 mei 1994 een Aanbeveling inzake bestrijding van buitenlandse ambtenaren bij internationale handelstransacties⁽¹⁾ aangenomen waarin de lidstaten van de OESO of landen die geen lid zijn ervan worden verzocht op alle vlakken doeltreffende maatregelen te treffen om dergelijke corruptie te ontmoedigen, te voorkomen en te bestrijden en om onderling samen te werken in de strijd tegen voornoemd probleem.

8. Uit een studie⁽²⁾ gemaakt in 1990 is overigens gebleken dat talrijke lidstaten hun bedrijven de moge-

(1) «Recommandation du Conseil sur la corruption dans le cadre des transactions commerciales internationales», doc. C (94) 75

(2) Les paiements illicites dans les transactions commerciales internationales: inventaire des législations et des pratiques des pays membres de l'OCDE en matière de paiements illicites, OCDE, juin 1990

(1) «Recommandation du Conseil sur la corruption dans le cadre des transactions commerciales internationales», doc. C (94) 75.

(2) «Les paiements illicites dans les transactions commerciales internationales: inventaire des législations et des pratiques des pays membres de l'OCDE en matière de paiements illicites», OESO, Juni 1990.

permettaient à leurs entreprises de déduire fiscalement les commissions secrètes versées à des fonctionnaires étrangers. Cette constatation aboutit à l'adoption, le 11 avril 1996, d'une seconde Recommandation: la «Recommandation du Conseil sur la déductibilité fiscale des pots-de-vin versés à des agents publics étrangers»(1).

9. Cependant, ces derniers instruments ne possédant aucune force contraignante, la Recommandation de 1994 fut révisée le 23 mai 1997(2), afin d'y jeter les bases d'une négociation devant aboutir à l'adoption d'une convention internationale. La Convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales fut adoptée le 21 novembre 1997 à l'issue d'une Conférence de négociations de trois jours présidée par l'ambassadeur suisse Marino Baldi.

10. Elle a été adoptée et ouverte à la signature lors d'une réunion ministérielle qui s'est tenue à Paris le 17 décembre 1997. Outre les États membres de l'OCDE, cinq pays non membres de l'organisation ont signé la présente Convention: l'Argentine, le Brésil, la Bulgarie, le Chili et la République slovaque.

11. Le texte de la Convention a fait l'objet de Commentaires officiels(3), adoptés par la Conférence de négociation le 21 novembre 1997. Le Conseil de l'OCDE a pris note du rapport qui constate formellement l'adoption de la Convention et de ses Commentaires.

12. L'exposé des motifs a été modifié conformément à l'avis du Conseil d'État du 22 février 1999.

3. COMMENTAIRES DU CONTENU DE LA CONVENTION

3.1. Disposition introductive (article 1)

13. Dans son article 1er, § 1er, la Convention demande aux États parties d'incriminer dans leur droit interne la corruption d'agents publics étrangers, ainsi définie: «le fait intentionnel, pour toute personne, d'offrir, de promettre ou d'octroyer un avantage indu pécuniaire ou autre, directement ou par des intermédiaires, à un agent public étranger, à

likenheid boden om geheime commissiegelden gestort ten gunste van buitenlandse ambtenaren fiscaal af te trekken. Deze vaststelling heeft geleid tot de aanneming van een tweede Aanbeveling op 11 april 1996: de «Aanbeveling van de Raad betreffende de fiscale aftrekbaarheid van steekpenningen uitgekeerd aan buitenlandse ambtenaren»(1).

9. Aangezien laatstgenoemde instrumenten geen enkele bindende kracht hebben is de Aanbeveling van 1994 herzien op 23 mei 1997(2) teneinde daarin de grondslagen te leggen voor onderhandelingen welke moesten leiden tot de goedkeuring van een internationaal verdrag. Het Verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties is goedgekeurd op 21 november 1997, na een drie dagen durende Onderhandelingsconferentie voorgezeten door de Zwitserse Ambassadeur Marino Baldi.

10. Het Verdrag is goedgekeurd en voor ondertekening opengesteld op een ministeriële vergadering te Parijs op 17 december 1997. Behalve de lidstaten van de OESO hebben ook vijf landen die geen lid zijn van de organisatie het Verdrag ondertekend: Argentinië, Brazilië, Bulgarije, Chili en de Slowaakse Republiek.

11. Bij de tekst van het Verdrag gaat officiële Commentaar(3) die op 21 november 1997 door de Onderhandelingsconferentie is goedgekeurd. De Raad van de OESO heeft kennis genomen van het Verslag waarin de goedkeuring van het Verdrag en de Commentaar formeel wordt vastgesteld.

12. De memorie van toelichting werd gewijzigd in overeenstemming met het advies van de Raad van State van 22 februari 1999.

3. COMMENTAAR OP DE INHOUD VAN HET VERDRAG

3.1. Inleidende bepaling (artikel 11)

13. In artikel 1, § 1, van het Verdrag worden de Verdragsluitende Staten verzocht corruptie van buitenlandse ambtenaren in hun nationaal recht strafbaar te stellen. Corruptie is omschreven als volgt: «de opzettelijke handeling waarbij een persoon, rechtstreeks of door toedoen van tussenpersonen, een onrechtmatig financieel of ander voordeel aanbiedt,

(1) «Recommandation du Conseil sur la déductibilité fiscale des pots-de-vin versés à des agents publics étrangers», doc. C (96) 27

(2) «Recommandation révisée du Conseil sur la lutte contre la corruption dans les transactions commerciales internationales», doc. C (97) 123.

(3) Doc. DAF/IME/BR (97) 17/FINAL

(1) «Recommandation du Conseil sur la déductibilité fiscale des pots-de-vin versés à des agents publics étrangers», doc. C (96) 27.

(2) «Recommandation révisée du Conseil sur la lutte contre la corruption dans les transactions commerciales internationales», doc. C (97) 123.

(3) Doc. DAF/IME/BR(97)17/FINAL

son profit ou au profit d'un tiers, pour que cet agent agisse ou s'abstienne d'agir dans l'exécution de fonctions officielles, en vue d'obtenir ou conserver un marché ou un autre avantage indu dans le commerce international». Cette définition inclut le cas où l'entreprise corruptrice était en position pour remporter légalement le marché. En revanche, ne sont pas visés les petits paiements dits «de facilitation», qui sont faits dans certains pays en vue d'inciter des fonctionnaires à exercer leurs fonctions, consistant par exemple en la délivrance d'autorisations, attestations et autres documents.

Il est à remarquer que la Convention ne vise que la corruption dite «active», autrement dit, l'acte du corrupteur, et non l'acte du corrompu.

Par ailleurs, cette disposition permet à chaque État de légiférer de la manière qu'il estime la plus opportune. C'est ainsi que seront également valables, au regard de la Convention, une loi spécifique sur la corruption des agents publics étrangers et une loi générale relative à la corruption, incluant la corruption des agents publics étrangers. C'est ce dernier système qui a été choisi en Belgique. En effet, un avant-projet de loi relatif à la répression de la corruption a été approuvé par le Conseil des ministres le 27 février 1998 et déposé au Sénat comme amendement à une proposition de loi Lallemand et consorts. Il comprend un projet d'article 250 du Code pénal, relatif à la répression de la corruption d'agents publics étrangers.

14. Le § 2 demande également aux États parties d'incriminer la complicité de corruption d'un agent public étranger, y compris par instigation, assistance ou autorisation, ainsi que la tentative et le complot dans les États qui punissent également la tentative et le complot relatifs à la corruption d'un fonctionnaire national.

15. Quant au § 4, il définit de façon large les expressions «agent public étranger», «pays étranger» et «agir ou s'abstenir d'agir dans l'exécution de ses fonctions officielles» pour les besoins de la présente Convention. Dans les Commentaires officiels de la Convention, les États signataires ont également entendu définir les concepts de «fonction publique», «organisme public», «entreprise publique» et «organisation internationale publique».

3.2. Dispositions normatives (articles 2 à 12)

3.2.1. Responsabilité des personnes morales (article 2)

16. L'article 2 demande aux États parties de prendre les mesures nécessaires pour établir la responsabi-

lité ou de toekent aan een buitenlands ambtenaar, ten eigen bate of ten bate van een derde, opdat die ambtenaar in het kader van een officieel ambt handelt of daarvan afziet teneinde een contract of een ander onrechtmatig voordeel in de internationale handel te verkrijgen of te behouden». Deze definitie betreft ook het geval waarin het contract legaal aan het corrupterend bedrijf kon worden toegewezen, maar niet de betaling van kleine bedragen «om transacties te vergemakkelijken» die in sommige landen worden gedaan om ambtenaren ertoe aan te zetten hun taak, bijvoorbeeld de uitreiking van toestemmingen, attesten en andere stukken uit te oefenen.

Er moet worden onderstreept dat het Verdrag enkel zogenaamde «actieve» corruptie, met andere woorden de daad van de omkoper betreft, niet die van de omgekochte.

Conform deze bepaling is elke Staat trouwens gemachtigd wetten uit te werken op de wijze die hij het meest opportuun acht. Bijgevolg zullen met het oog op het Verdrag zowel een specifieke wet inzake corruptie van buitenlandse ambtenaren als een algemene wet inzake corruptie, die ook corruptie van buitenlandse ambtenaren bestraft, geldig zijn. In België is voor laatstgenoemde systeem gekozen. Op 27 februari 1998 heeft de Ministerraad immers ingestemd met een voorontwerp van wet inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie, dat in de Senaat is ingediend als amendement op een wetsvoorstel van senator Lallemand en consorten, en een ontwerp van artikel 250 van het Strafwetboek inzake bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren bevat.

14. In § 2 wordt aan de Verdragsluitende Staten ook gevraagd om medeplichtigheid aan corruptie van een buitenlands ambtenaar strafbaar te stellen, daaronder begrepen de aanzetting, bijstand en toestemming, alsmede de poging tot corruptie en de samenspanning in die Staten waar poging tot corruptie van een nationaal ambtenaar en samenspanning strafbaar gesteld zijn.

15. In § 4 worden ten behoeve van dit Verdrag ruime definities gegeven van de termen «buitenlands ambtenaar», «vreemde staat», en de zinsnede «in het kader van een officieel ambt handelen of daarvan afzien». In het officiële Commentaar op het Verdrag zijn de Verdragsluitende Staten het ook eens geworden over de omschrijving van de termen «openbaar ambt», «openbare instelling», «openbare onderneming» en «internationale overheidsorganisatie».

3.2. Normatieve bepalingen (artikelen 2 tot 12)

3.2.1. Aansprakelijkheid van rechtspersonen (artikel 2)

16. In artikel 2 worden de belanghebbende Staten verzocht overeenkomstig hun rechtsbeginselen de

lité des personnes morales en cas de corruption d'un agent public étranger, et ce, conformément à leurs principes juridiques, ce qui implique que les États dont le droit ne connaît pas le principe de la responsabilité pénale des personnes morales ne sont pas tenus d'établir une telle responsabilité pour les besoins de la Convention.

C'est encore actuellement le cas de la Belgique. Cette situation devrait cependant évoluer, dans la mesure où un avant-projet de loi visant à introduire la responsabilité pénale des personnes morales en droit belge a été approuvé par le Conseil des Ministres du 25 juillet 1997 et est actuellement soumis pour avis au Conseil d'État.

3.2.2. Sanctions (article 3)

17. L'article 3, § 1er, dispose que la corruption d'un agent public étranger doit être passible de sanctions pénales efficaces, proportionnées et dissuasives, reprenant par là l'expression habituelle de la Cour de Justice des Communautés européennes. Ces sanctions doivent en outre être comparables aux sanctions encourues en cas de corruption d'un agent public national, et inclure, pour les personnes physiques, des peines privatives de liberté suffisantes pour permettre l'entraide judiciaire et l'extradition.

18. En ce qui concerne les personnes morales, le § 2 exige qu'elles soient, dans les États où elles n'encourent pas de responsabilité pénale, passibles de sanctions non pénales efficaces, proportionnées et dissuasives, y compris pécuniaires.

19. De plus, le § 3 demande aux Parties de prévoir la possibilité de saisir et confisquer l'instrument et les produits de la corruption ou d'avoirs d'une valeur équivalente, et cela, sans préjuger des droits des victimes. Lorsque la saisie et la confiscation n'ont pas lieu, les États doivent prévoir des sanctions pécuniaires d'un effet comparable.

20. Enfin, ceci ne doit pas empêcher les États parties d'envisager par ailleurs l'application de sanctions complémentaires civiles ou administratives à l'égard des personnes qui se sont rendues coupables de corruption d'agents publics étrangers.

3.2.3. Compétence (article 4)

21. L'article 4 de la Convention édicte les normes de compétence des États parties à l'égard des infractions visées par la Convention.

22. Tout d'abord, le § 1 reprend la règle classique de la compétence territoriale, en ce qu'il demande aux États d'établir leur compétence pour connaître des actes de corruption d'un agent public étranger lorsque l'infraction a été commise en tout ou en partie sur

nodige maatregelen te nemen om de aansprakelijkheid van rechtspersonen in te voeren in geval van corruptie van een buitenlands ambtenaar. Zulks veronderstelt dat Staten die het beginsel van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen niet kennen, niet in een dergelijke aansprakelijkheid moeten voorzien ten behoeve van dit Verdrag.

Zulks is in België thans het geval. Die toestand zou evenwel moeten veranderen want de Ministerraad van 25 juli 1997 heeft ingestemd met een voorontwerp van wet tot invoering van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen in het Belgisch recht, dat thans voor advies aan de Raad van State is voorgelegd.

3.2.2. Sancties (artikel 3)

17. Krachtens artikel 3, § 1, moet corruptie van een buitenlands ambtenaar strafbaar worden gesteld met doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende straffen, waarmee de gewoonlijke uitdrukking van het Europees Hof van Justitie werden overgenomen. Deze straffen moeten bovendien vergelijkbaar zijn met die toegepast bij corruptie van een nationaal ambtenaar, en voor natuurlijke personen vrijheidsberovende straffen omvatten die voldoende zwaar zijn om rechtshulp en uitlevering mogelijk te maken.

18. Conform § 2 moeten rechtspersonen in Staten waarin zij niet strafrechtelijk aansprakelijk zijn, kunnen worden gestraft met doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende niet-strafrechtelijke sancties, daaronder begrepen geldboeten.

19. Volgens § 3 moeten de Partijen voorzien in maatregelen om het instrument en de opbrengsten van de corruptie of bezittingen met een waarde die gelijk daaraan is in beslag te nemen en verbeurd te verklaren, zonder de rechten van de slachtoffers evenwel in het gedrang te brengen. Indien beslag en verbeurdverklaring niet geschieden, moeten de Staten voorzien in geldboeten die dezelfde gevolgen hebben.

20. Zulks neemt niet weg dat de Verdragsluitende Staten kunnen voorzien in de toepassing van bijkomende burgerrechtelijke of administratieve sancties ten aanzien van eenieder die gestraft is wegens corruptie van een buitenlands ambtenaar.

3.2.3. Bevoegdheid (artikel 4)

21. Artikel 4 van het Verdrag betreft de bevoegdheid van de Verdragsluitende Staten ten aanzien van de in het Verdrag bedoelde misdrijven.

22. Vooreerst bevat § 1 de klassieke regel inzake territoriale bevoegdheid, waarbij aan de Staten wordt gevraagd hun bevoegdheid vast te stellen om kennis te nemen van corruptie van een buitenlands ambtenaar ingeval het misdrijf volledig of gedeeltelijk op hun

leur territoire. Les commentaires officiels de la Convention précisent que cette compétence doit être interprétée largement, et ceci pour éviter que les juridictions nationales n'exigent un large rattachement matériel à l'acte de corruption pour se déclarer compétentes. Cette préoccupation est rencontrée en Belgique par la théorie de l'ubiquité objective, selon laquelle il suffit qu'un seul élément de l'infraction ait lieu sur le territoire du royaume pour que les juridictions belges soient compétentes pour en connaître.

23. Quant au § 2, il invite les États qui possèdent une compétence pour poursuivre leurs ressortissants à raison d'infractions commises à l'étranger à étendre celle-ci à la corruption d'agents publics étrangers. Les Commentaires officiels précisent toutefois que la compétence personnelle active doit s'exercer dans le respect des principes et conditions prévus dans le droit de chaque Partie, notamment le principe de la double incrimination, ce qui est conforme aux règles prévues par le droit belge. Celle-ci doit cependant être réputée satisfaite lorsque le fait en question est illicite dans le territoire où il a été commis, bien que qualifié autrement, ce qui est conforme au droit belge en la matière: la double incrimination s'apprécie par rapport au fait et non par rapport aux qualifications.

24. Par ailleurs, le § 3 de l'article 4 prévoit que les États possédant des compétences concurrentes à l'égard d'une même infraction se concertent afin de décider lequel d'entre eux est le mieux à même d'exercer les poursuites.

25. Enfin, et de manière générale, le § 4 demande à chaque État d'examiner ses règles relatives à la compétence afin de vérifier si le fondement actuel de sa compétence est efficace pour lutter contre la corruption d'agents publics étrangers; si tel n'est pas le cas, la Convention invite les États concernés à prendre les mesures correctrices appropriées.

3.2.4. Mise en œuvre (article 5)

26. L'article 5 de la Convention précise que les enquêtes et poursuites relatives à la corruption d'un agent public étranger sont soumises aux règles et principes applicables dans chaque Partie, ce qui implique en Belgique le respect du principe de l'opportunité des poursuites. Néanmoins, l'appréciation de l'opportunité ne peut se baser sur des considérations de nature politique, telles que l'intérêt économique national, les éventuelles conséquences d'une enquête sur les relations avec un autre État ou encore l'identité des personnes en cause.

27. En outre, il est à signaler que l'article 5 doit être lu en concordance avec l'article 6 de l'annexe de

grondgebied is gepleegd. Krachtens het officiële Commentaar op het Verdrag moet die bevoegdheid ruim worden geïnterpreteerd om te voorkomen dat de nationale gerechten zich pas bevoegd willen verklaren als er een sterk materieel aanknopingspunt met het territorium is. Aan die bezorgdheid wordt in België tegemoet gekomen door de theorie van de objectieve ubiquïteit, op grond waarvan slechts een enkel bestanddeel van het misdrijf in België moet plaatsvinden opdat de Belgische rechtscolleges bevoegd zijn om kennis te nemen.

23. In § 2 worden Staten die bevoegd zijn om hun onderdanen te vervolgen wegens in het buitenland gepleegde misdrijven verzocht die bevoegdheid uit te breiden voor de corruptie van buitenlandse ambtenaren. In het officiële Commentaar is evenwel gesteld dat de actieve personele bevoegdheid moet worden uitgeoefend met eerbiediging van de beginselen en de voorwaarden bepaald in het recht van elke Partij, inzonderheid het beginsel van de dubbele strafbaarstelling. Zulks komt overeen met de regels bepaald in het Belgische recht. Aan dat beginsel wordt geacht voldaan te zijn als het bedoelde feit onwettig is op het grondgebied waarop het is gepleegd, maar anders is omschreven. Zulks is conform het Belgische recht ter zake: de dubbele incriminatie wordt beoordeeld in het licht van het feit, en niet van de omschrijving ervan.

24. In artikel 4, § 3 is overigens bepaald dat ingeval verschillende Staten ter zake van hetzelfde misdrijf bevoegd zijn, de betrokken Staten overleggen teneinde te beslissen welke het meest geschikt is om vervolging in te stellen.

25. In § 4 wordt aan elke Staat gevraagd zijn bevoegdheidsregels te onderzoeken om na te gaan of de huidige grondslag van zijn bevoegdheid doeltreffend is in de strijd tegen corruptie van buitenlandse ambtenaren; indien zulks niet het geval is, neemt hij de gepaste maatregelen.

3.2.4. Tenuitvoerlegging (artikel 5)

26. In artikel 5 van het Verdrag is gesteld dat het onderzoek en de vervolging van corruptie van buitenlandse ambtenaren onderworpen is aan de regels en de beginselen die in elke Partij van toepassing zijn, wat in België de naleving onderstelt van opportuniteitsbeginselen met betrekking tot vervolging. De opportuniteit mag evenwel niet worden beoordeeld op grond van politieke overwegingen zoals het nationaal economisch belang, de eventuele gevolgen van een onderzoek voor de betrekkingen met een andere Staat, of de identiteit van de betrokkenen.

27. Bovendien moet artikel 5 samen worden gelezen met de herziene Aanbeveling van de OESO inzake

la Recommandation révisée de l'OCDE sur la lutte contre la corruption dans les transactions commerciales internationales(1), qui préconise, entre autres, l'octroi de ressources suffisantes et adéquates aux autorités chargées des poursuites afin que celles-ci puissent exercer leurs compétences d'une manière efficace.

3.2.5. Prescription (article 6)

28. L'article 6 exige que, dans chaque État partie, le régime de prescription de l'infraction de corruption d'un agent public étranger ménage un temps suffisant pour l'enquête et les poursuites relatives à cette infraction. Il appartient à chaque État de déterminer ce qui constitue un délai suffisant, par analogie avec le délai prévu pour des infractions d'un degré de gravité correspondant.

3.2.6. Blanchiment de capitaux (article 7)

29. L'article 7 impose aux États ayant fait en sorte que la corruption de leurs agents publics soit une infraction principale aux fins de l'application de leur législation relative au blanchiment de capitaux de prendre la même mesure en cas de corruption d'un agent public étranger, quel que soit le lieu où la corruption s'est produite. Cette disposition va de soi pour les États qui, comme la Belgique, incriminent le blanchiment du produit de toute infraction.

3.2.7. Normes comptables (article 8)

30. Dans le but de mettre fin à la pratique des commissions secrètes versées par des entreprises à des fonctionnaires étrangers, commissions qui non seulement ne se retrouvent pas, ou pas clairement, dans la comptabilité desdites entreprises, mais bénéficient en outre dans de nombreux pays, et notamment en Belgique, d'un régime de déduction fiscale, l'article 8, § 1er, demande aux Parties de modifier, si besoin est, leurs lois comptables afin d'interdire aux entreprises des opérations telles que l'établissement de comptes hors livres, l'enregistrement de dépenses inexistantes, et l'utilisation de faux documents, dans le but de corrompre un agent public étranger ou de dissimuler cette corruption.

31. Le § 2 demande également aux États de prévoir des sanctions civiles, administratives ou pénales efficaces, proportionnées et dissuasives pour toute enfreinte à ces règles.

3.2.8. Entraide judiciaire (article 9)

32. En son article 9, § 1er, la Convention prévoit que chaque État partie accorde, autant que le lui permettent ses lois et les instruments internationaux

de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties(1), krachtens dewelke de met vervolging belaste autoriteiten over voldoende en aangepaste middelen moeten beschikken om hun bevoegdheden op een efficiënte manier te kunnen uitoefenen.

3.2.5. Verjaring (artikel 6)

28. Naar luid van artikel 6 moet elke Verdragsluitende Staat in geval van corruptie van een buitenlands ambtenaar voorzien in een verjaringstermijn die voldoende lang is om onderzoek en vervolging mogelijk te maken. Het is aan elke Staat te beslissen welke termijn voldoende lang is, zulks naar analogie met de termijnen voor andere, zware misdrijven.

3.2.6. Witwassen van geld (artikel 7)

29. Staten die ervoor hebben gezorgd dat corruptie van hun ambtenaren in het kader van de toepassing van de wetgeving op het witwassen van geld als een hoofdmisdrijf wordt beschouwd, moeten krachtens artikel 7 dezelfde maatregel nemen in geval van corruptie van een buitenlands ambtenaar, ongeacht de plaats waar de corruptie plaatsvond. Deze bepaling is vanzelfsprekend voor Staten als België, waarin het witwassen van de opbrengst van ongeacht welk misdrijf strafbaar is.

3.2.7. Boekhoudkundige normen (artikel 8)

30. Om een einde te maken aan geheime commissiegelden van bedrijven aan buitenlandse ambtenaren welke niet alleen niet of niet duidelijk zijn terug te vinden in de boekhouding van voornoemde ondernemingen, maar in veel landen, inzonderheid in België, bovendien fiscaal aftrekbaar zijn, worden de Partijen in artikel 8, § 4 verzocht om indien nodig hun fiscale wetten te wijzigen. Op die manier zou bedrijven het verbod worden opgelegd om onder meer niet in de boeken vermelde rekeningen aan te leggen, onbestaande uitgaven in te schrijven en valse stukken te gebruiken met het oog op de corruptie van een buitenlands ambtenaar of om die corruptie te verbergen.

31. Krachtens § 2 moeten de Staten voor de overtreding van voornoemde regels voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende burgerrechtelijke, administratieve of strafrechtelijke sancties.

3.2.8. Wederzijdse rechtshulp (artikel 9)

32. In artikel 9, § 1, van het Verdrag is bepaald dat elke Staat binnen de grenzen van zijn wetten en relevante internationale instrumenten aan een verzoek

(1) Doc. C (97) 123/FINAL du 29 mai 1997

(1) Doc. C(97) 123/FINAL van 29 mei 1997.

pertinents, à un autre État Partie, qui le lui demande, une entraide judiciaire prompte et efficace dans le cadre des enquêtes et des procédures pénales ou non pénales engagées par ce dernier à l'encontre de faits de corruption visés par la Convention. La Partie requise doit informer la partie requérante, sans retard, de tous les éléments ou documents additionnels qu'il est nécessaire de présenter à l'appui de la demande d'entraide et, sur demande, des suites données à cette demande d'entraide.

33. Par ailleurs, le § 2 précise que pour les Parties qui subordonnent l'entraide judiciaire à une condition de double incrimination, celle-ci est réputée exister si l'infraction pour laquelle l'entraide est demandée relève de la Convention. Cette disposition vise à réduire autant que possible les difficultés résultant de la diversité des législations nationales en ce domaine, qui vont de la loi relative à la corruption de fonctionnaires en général à la loi visant spécifiquement la corruption d'agents publics étrangers.

34. Enfin, le § 3 interdit aux États de se prévaloir du secret bancaire pour refuser d'accorder une entraide judiciaire dans le cadre de la Convention.

3.2.9. Extradition (article 10)

35. L'article 10, § 1er de la Convention précise que la corruption d'un agent public étranger est réputée constituer une infraction pouvant donner lieu à extradition en vertu du droit des États parties et des Conventions d'extradition entre ceux-ci.

36. Par ailleurs, le § 2 envisage le cas des États qui, à l'instar de la Belgique, subordonnent l'extradition à l'existence d'une convention d'extradition; ces États, lorsqu'ils reçoivent une demande d'extradition émanant d'une Partie avec laquelle ils n'ont pas semblable convention, peuvent considérer la présente Convention comme base juridique de l'extradition pour les cas de corruption d'agents publics étrangers.

37. Le § 3 est, quant à lui, une application du principe *aut dedere aut judicare*. Il exige, en effet, des États qui n'extradent pas leurs ressortissants, de soumettre ceux-ci aux autorités compétentes aux fins de poursuites.

38. Enfin, l'extradition étant soumise aux conditions fixées par le droit national et les accords et arrangements applicables pour chaque Partie, lorsqu'un État subordonne l'extradition à une condition de double incrimination, cette condition est réputée remplie lorsque l'infraction pour laquelle l'extradition est demandée relève de l'article 1 de la Convention.

kende Staat die partij is bij het Verdrag, vlotte en doeltreffende rechtshulp aanbiedt in het kader van de onderzoeken, de strafrechtspleging en de niet-strafrechtelijke procedures die hij heeft ingesteld wegens feiten van corruptie omschreven in dit Verdrag. De aangezochte Partij deelt de verzoekende Partij onverwijld de bijkomende elementen en stukken mee die tot staving van het verzoek tot rechtshulp moeten worden voorgelegd, alsook op verzoek van het daaraan gegeven gevolg.

33. Ten behoeve van Staten die rechtshulp onderwerpen aan een dubbele strafbaarstelling is in § 2 bepaald dat deze wordt geacht te bestaan indien het misdrijf waarvoor om rechtshulp wordt verzocht, binnen het toepassingsgebied van het Verdrag valt. Deze bepaling strekt ertoe zo veel mogelijk de moeilijkheden te beperken die voortvloeien uit de verscheidenheid van de nationale wetgeving ter zake, die gaan van de wet inzake corruptie van ambtenaren in het algemeen tot de specifieke wet inzake corruptie van buitenlandse ambtenaren.

34. Naar luid van § 3 mogen de Staten niet weigeren rechtshulp te verlenen op grond van het bankgeheim.

3.2.9. Uitlevering (artikel 10)

35. Krachtens artikel 10, § 1 van het Verdrag wordt corruptie van een buitenlands ambtenaar als een misdrijf beschouwd dat aanleiding geeft tot uitlevering overeenkomstig het recht van de Partijen en de uitleveringsverdragen die onder elkaar zijn gesloten.

36. § 2 heeft betrekking op Staten die zoals België uitlevering afhankelijk stellen van het bestaan van een uitleveringsverdrag. Wanneer die Staten een verzoek tot uitlevering ontvangen van een Partij waarmee zij geen uitleveringsverdrag hebben gesloten, kunnen zij met betrekking tot corruptie van buitenlandse ambtenaren dit Verdrag als wettelijke grondslag voor uitlevering beschouwen.

37. § 3 is een toepassing van het beginsel *aut dedere aut iudicare*, aangezien Staten die hun onderdanen niet uitleveren deze met het oog op de vervolging immers moeten onderwerpen aan de bevoegde autoriteiten.

38. Aangezien uitlevering onderworpen is aan de voorwaarden bepaald in het nationaal recht en in de akkoorden en regelingen die op iedere Staat van toepassing zijn, wordt, ingeval een Staat uitlevering afhankelijk stelt van het beginsel van de dubbele strafbaarstelling, geacht aan deze voorwaarde te zijn voldaan als het misdrijf waarvoor om uitlevering wordt verzocht in artikel 1 van dit Verdrag omschreven is.

3.2.10. Autorités responsables (article 11)

39. Aux fins d'application des articles de la Convention qui impliquent l'existence de relations interétatiques, les États parties doivent notifier au Secrétaire général de l'OCDE l'autorité ou les autorités qui seront chargées de l'envoi et de la réception des demandes et qui, de manière générale, joueront le rôle d'interlocuteur pour cette partie pour ces matières. Ceci sans préjudice d'autres arrangements entre les Parties. En ce qui concerne la Belgique, cette autorité sera le Ministère de la Justice (Direction générale de la législation pénale et des droits de l'homme, service des cas individuels en matière de coopération judiciaire internationale).

3.2.11. Surveillance et suivi (article 12)

40. L'article 12 prévoit une procédure de surveillance et de suivi de l'application de la Convention par les Parties. Cette tâche revient au Groupe de travail de l'OCDE sur la corruption dans le cadre de transactions commerciales internationales. Actuellement, le mandat de ce groupe est défini dans la section VIII de la Recommandation de l'OCDE de 1997; il prévoit notamment: la réception des notifications et autres informations qui lui sont soumises par les Parties, et un examen régulier des mesures prises par les États pour la mise en œuvre de la Recommandation.

3.3. Clauses finales (articles 13 à 17)**3.3.1. Signature et adhésion (article 13)**

41. En vertu de son article 13, la Convention est, jusqu'à la date de son entrée en vigueur, ouverte à la signature des pays membres de l'OCDE, mais également des États non membres qui ont été invités à devenir participants à part entière aux activités de son groupe de travail.

42. Après l'entrée en vigueur, tout non-signataire devenu membre de l'OCDE ou du Groupe de travail sur la corruption dans le cadre de transactions commerciales internationales peut adhérer à la Convention.

3.3.2. Ratification et dépôt (article 14)

43. Il ressort de l'article 14 que les États signataires expriment leur consentement à être liés par la Convention par le dépôt de leurs instruments d'acceptation, d'approbation ou de ratification par les signataires auprès du Secrétaire général de l'OCDE, dépositaire de la Convention.

3.3.3. Entrée en vigueur (article 15)

44. L'article 15, § 1er, de la Convention prévoit que celle-ci entrera en vigueur le soixantième jour

3.2.10. Verantwoordelijke autoriteiten (artikel 11)

39. Met het oog op de toepassing van de artikelen van dit Verdrag die het bestaan van interstatelijke betrekkingen onderstellen, moeten de Verdragsluitende Staten aan de Secretaris-generaal van de OESO kennis geven van de autoriteit of de autoriteiten belast met de verzending en de ontvangst van verzoeken, die over het algemeen zullen optreden als gesprekspartner voor die Partij. Zulks doet geen afbreuk aan andere regelingen tussen die Partijen. Voor België is die autoriteit het Ministerie van Justitie (Directoraat-generaal Strafwetgeving en Rechten van de Mens, Dienst individuele gevallen met betrekking tot internationale rechtshulp).

3.2.11. Toezichten voortgangscntrole (artikel 12)

40. In artikel 12 is voorzien in een procedure betreffende het toezicht en de voortgangscntrole op de toepassing van het Verdrag door de Partijen. De werkgroep van de OESO inzake corruptie in internationale zakelijke transacties is met die taak belast. Thans is de opdracht van deze werkgroep bepaald in Afdeling VIII van de Aanbeveling van de OESO van 1997 en omvat inzonderheid: de ontvangst van kennisgevingen en andere hem door de Partijen voorgelegde informatie, alsook een regelmatige controle op de maatregelen van de Staten met het oog op de uitvoering van de aanbeveling.

3.3. Slotbepalingen (artikelen 13 tot 17)**3.3.1. Ondertekening en toetreding (artikel 13)**

41. Volgens artikel 13 staat het verdrag «tot op het tijdstip van zijn inwerkingtreding open voor de lidstaten, alsook voor staten die geen lid zijn, maar ten volle hebben deelgenomen aan de werkzaamheden van haar werkgroep of uitgenodigd zijn geworden om daaraan deel te nemen».

42. Na de inwerkingtreding van het Verdrag, kan iedere Staat die het Verdrag niet heeft ondertekend maar lid geworden is van de OESO of van haar werkgroep betreffende corruptie in internationale zakelijke transacties toetreden tot het Verdrag.

3.3.2. Bekrchtiging en neerlegging (artikel 14)

43. Uit artikel 14 blijkt dat de Verdragsluitende Staten hun instemming door het Verdrag te worden gebonden uitdrukken door de neerlegging van hun akten van aanvaarding, goedkeuring of bekrchtiging bij de Secretaris-generaal van de OESO, die depositaris van het Verdrag is.

3.3.3. Inwerkingtreding (artikel 15)

44. Krachtens artikel 15 § 1 treedt het Verdrag in werking op de zestigste dag te rekenen vanaf de

suivant la date à laquelle cinq pays qui comptent parmi les dix premiers pays pour la part des exportations, selon le document DAF/IME/BR(97)18 FINAL qui représentent à eux cinq au moins 60 % des exportations totales cumulées de ces dix pays, auront déposé leur instrument d'acceptation, d'approbation ou de ratification.

Cette formule quelque peu compliquée est le fruit d'un compromis entre les tenants d'une entrée en vigueur rapide de la Convention, et les États exigeant la réunion d'un grand nombre d'instruments de ratification pour que la Convention puisse entrer en vigueur.

Selon le document DAF/IME/BR(97)18 FINAL susmentionné, les dix premiers pays pour la part des exportations sont: les États-Unis, l'Allemagne, le Japon, la France, le Royaume-Uni, l'Italie, le Canada, la Corée, les Pays-Bas et la Belgique conjointement avec le Luxembourg. En ce qui concerne ces deux derniers pays, les statistiques disponibles ne permettent pas de faire la distinction entre les exportations de la Belgique, d'une part, et les exportations du Luxembourg, d'autre part. C'est pourquoi il a été décidé que dès que l'un de ces deux États a déposé son instrument d'acceptation, d'approbation ou de ratification, il sera considéré pour les besoins de l'article 15, que l'un des dix premiers pays pour la part des exportations aura satisfait aux exigences de cette disposition.

45. Le second paragraphe de l'article 15 prévoit en outre que si la Convention n'est pas entrée en vigueur le 31 décembre 1998, tout État ayant déposé son instrument de ratification peut déclarer au depositaire qu'il est prêt à accepter l'entrée en vigueur de la Convention. Dans ce cas, la Convention entrera en vigueur pour cet État le soixantième jour suivant la date à laquelle une telle déclaration aura été faite par au moins deux États. Pour tout État ayant déposé sa déclaration après cette date, la Convention entrera en vigueur le soixantième jour suivant la date du dépôt.

Cette disposition a pour but de permettre aux États membres qui le souhaitent d'appliquer les dispositions de la Convention sans attendre que les 60 % prévus à l'article 15, § 1er, soient atteints, dans l'hypothèse où cette condition ne serait pas remplie à la date limite du 31 décembre 1998, et d'ainsi tenir leur engagement de faire en sorte que la Convention entre en vigueur à cette même date. Cet article 15, § 2, constitue la deuxième branche du compromis entre les deux catégories d'États évoquées plus haut. En ce qui concerne la Belgique, dans la mesure où les dispositions en projet (déposées en amendement à la proposition Lallemant et consorts) sont adoptées et deviennent loi, rien ne s'opposera à ce que la Belgique fasse, le cas échéant, la déclaration prévue par cette disposition.

datum waarop vijf staten die volgens document DAF/IME/BR(97)18 FINAL tot de tien belangrijkste staten op het stuk van de uitvoer behoren en die ten minste 60 % van de gecumuleerde uitvoer van die tien staten voor hun rekening nemen, hun akte van aanvaarding, goedkeuring of bekrachtiging hebben neergelegd.

Deze ietwat omslachtige formulering is het resultaat van een compromis tussen de voorstanders van een spoedige inwerkingtreding van het Verdrag en de Staten die een groot aantal akten van bekrachtiging eisen opdat het Verdrag in werking kan treden.

Volgens bovenvermeld document DAF/IME/BR(97)18 FINAL zijn de tien belangrijkste staten op het stuk van de uitvoer: de Verenigde Staten, Duitsland, Japan, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Italië, Canada, Korea, Nederland en België samen met Luxemburg. Op grond van de beschikbare statistieken kan geen onderscheid worden gemaakt tussen de uitvoer van België enerzijds en die van Luxemburg anderzijds. Daarom is beslist dat zodra een van beide landen zijn akte van aanvaarding, goedkeuring of bekrachtiging heeft neergelegd, ten behoeve van artikel 15, ervan uitgegaan wordt dat een van de tien belangrijkste staten op het stuk van de uitvoer aan de vereisten van die bepaling heeft voldaan.

45. In artikel 15 § 2 is overigens bepaald dat ingeval het Verdrag niet in werking is getreden op 31 december 1998, elke Staat die zijn akte van bekrachtiging heeft neergelegd aan de depositaris kan verklaren dat hij bereid is de inwerkingtreding van het Verdrag te aanvaarden. In dat geval treedt het Verdrag voor die Staat in werking op de zestigste dag te rekenen vanaf de datum waarop ten minste twee staten een dergelijke verklaring hebben gedaan. Voor iedere Staat die zijn verklaring na die datum neerlegt treedt het Verdrag in werking de zestigste dag te rekenen vanaf de datum van neerlegging.

Deze bepaling strekt ertoe de lidstaten die zulks wensen de mogelijkheid te bieden de bepalingen van het Verdrag toe te passen zonder dat de in artikel 15, § 1 bedoelde 60 % is bereikt, in geval aan die voorwaarde niet is voldaan op 31 december 1998, en zodoende hun verbintenis na te komen om het Verdrag op die datum in werking te laten treden. Artikel 15 § 2, is het tweede onderdeel van het compromis tussen de voormelde Staten. Wat België betreft staat niets het eventuele afleggen van de in die bepaling bedoelde verklaring in de weg, voor zover het ontwerp (dat is neergelegd als amendement op het wetsvoorstel Lallemant en consorten) wordt goedgekeurd en wet wordt.

3.3.4. Modification (article 16)

46. En vertu de l'article 16, tout État partie peut proposer des modifications de la Convention. La proposition est alors soumise au dépositaire, qui la transmet aux autres parties. Dans un délai minimum de soixante jours, une réunion est convoquée, en vue de l'examen de la proposition. Les modifications adoptées par consensus, ou par tout autre moyen déterminé par consensus, entreront en vigueur soixante jours après le dépôt d'un instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation par toutes les parties, à moins que les parties n'en aient décidé autrement lors de l'adoption de la proposition.

3.3.5. Retrait (article 17)

47. L'article 17 permet en outre aux États parties de se retirer de la Convention par notification au dépositaire. Le retrait prend effet un an après la réception de la notification. Cependant, le retrait n'a pas pour effet d'interrompre la coopération entre son auteur et les États parties en ce qui concerne le suivi des demandes d'entraide et d'extradition qui ont été présentées avant la date d'effet du retrait.

*
* *

Telles étaient, mesdames et messieurs, les considérations qu'appelait le présent projet de loi d'assentiment.

Le ministre des Affaires étrangères,

Erik DERYCKE.

Le ministre de la Justice,

Tony VAN PARYS.

3.3.4. Wijzigingen (artikel 16)

46. Naar luid van artikel 16 kan elke Verdragsluitende Staat voorstellen wijzigingen aan te brengen in het Verdrag. De voorgestelde wijziging wordt voorgelegd aan de depositaris, die de andere partijen daarvan kennis geeft. Na een termijn van ten minste zestig dagen wordt een vergadering belegd om het voorstel te onderzoeken. Wijzigingen die worden goedgekeurd bij consensus of op enige andere, door de Partijen consensueel overeengekomen wijze, treden in werking zestig dagen vanaf de neerlegging door alle partijen van een akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, tenzij de partijen bij de goedkeuring van de wijziging anders hebben beslist.

3.3.5. Opzegging (artikel 17)

47. Conform artikel 17 kunnen de Verdragsluitende Staten het Verdrag opzeggen bij wege van kennisgeving aan de depositaris. De opzegging geldt vanaf een jaar te rekenen van de ontvangst van de betekening. De opzegging leidt evenwel niet ertoe dat de samenwerking tussen de betrokken Staat en de andere Partijen wordt afgebroken wat de voortgangscntrole betreft op verzoeken tot rechtshulp en uitlevering ingediend voor de datum waarop de opzegging in werking treedt.

*
* *

Dat waren, dames en heren, de overwegingen tot welke dit ontwerp van wet aanleiding geeft.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Erik DERYCKE.

De minister van Justitie,

Tony VAN PARYS.

PROJET DE LOI

ALBERT II,

Roi des Belges,

À tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre ministre des Affaires étrangères et de Notre ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre ministre des Affaires étrangères et Notre ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives et de déposer au Sénat le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

La Convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales, faite à Paris le 17 décembre 1997 sortira son plein et entier effet.

Donné à

ALBERT

Par le Roi :

Le ministre des Affaires étrangères,

Erik DERYCKE.

Le ministre de la Justice,

Tony VAN PARYS.

WETSONTWERP

ALBERT II,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze minister van Buitenlandse Zaken en van Onze minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze minister van Buitenlandse Zaken en Onze minister van Justitie zijn gelast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Senaat in te dienen :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties, opgemaakt te Parijs op 17 december 1997 zal volkomen gevolg hebben.

Gegeven te

ALBERT

Van Koningswege :

De minister van Buitenlandse Zaken,

Erik DERYCKE.

De minister van Justitie,

Tony VAN PARYS.

*(Traduction)***CONVENTION**

**surlaluttecontrelacorrupcion d'agentspublicsétrangersdansles
transactions commerciales internationales**

PRÉAMBULE

Les Parties,

Considérant que la corruption est un phénomène répandu dans les transactions commerciales internationales, y compris dans le domaine des échanges et de l'investissement, qui suscite de graves préoccupations morales et politiques, affecte la bonne gestion des affaires publiques et le développement économique et fausse les conditions internationales de concurrence;

Considérant que la responsabilité de la lutte contre la corruption dans le cadre de transactions commerciales internationales incombe à tous les pays;

Vu la recommandation révisée sur la lutte contre la corruption dans les transactions commerciales internationales, adoptée par le Conseil de l'Organisation de coopération et de développement économiques (OCDE) le 23 mai 1997, C(97)123/FINAL, qui, entre autres, demande que soient prises des mesures efficaces pour décourager, prévenir et combattre la corruption d'agents publics étrangers dans le cadre de transactions commerciales internationales et, en particulier, que cette corruption soit rapidement incriminée de façon efficace et coordonnée en conformité avec les éléments communs convenus qui figurent dans cette recommandation ainsi qu'avec les principes de compétence et les autres principes juridiques fondamentaux applicables dans chaque pays;

Se félicitant d'autres initiatives récentes qui font progresser l'entente et la coopération internationales en matière de lutte contre la corruption d'agents publics, notamment les actions menées par les Nations Unies, la Banque mondiale, le Fonds monétaire international, l'Organisation mondiale du commerce, l'Organisation des Etats américains, le Conseil de l'Europe et l'Union européenne;

Se félicitant des efforts des entreprises, des organisations patronales et syndicales ainsi que d'autres organisations non gouvernementales dans la lutte contre la corruption;

Reconnaissant le rôle des gouvernements dans la prévention des sollicitations de pots-de-vin de la part des individus et des entreprises dans les transactions commerciales internationales;

Reconnaissant que tout progrès dans ce domaine exige non seulement des efforts de chaque pays, mais aussi une coopération, une surveillance et un suivi au niveau multilatéral;

Reconnaissant qu'assurer l'équivalence entre les mesures que doivent prendre les Parties constitue un objet et un but essentiels de la convention qui exigent que la convention soit ratifiée sans dérogations affectant cette équivalence.

*(Vertaling)***VERDRAG**

**inzakedebestrijdingvancorruptievanbuitenlandseambtenaren
in internationale zakelijke transacties**

PREAMBULE

De Partijen,

Overwegende dat corruptie een wijd verbreid verschijnsel is in internationale zakelijke transacties, daaronder begrepen het handelsverkeer en de investeringen, dat zulks ernstige morele en politieke bezorgdheid baart, het goede beheer van de overheidszaken en de economische ontwikkeling nadelig beïnvloedt, en de internationale concurrentievoorwaarden vervalst;

Overwegende dat de verantwoordelijkheid voor de bestrijding van corruptie bij internationale zakelijke transacties op alle staten rust;

Gelet op de herziene aanbeveling C(97)123/FINAL inzake de bestrijding van corruptie in internationale zakelijke transacties, die de Raad van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) op 23 mei 1997 heeft goedgekeurd en waarin onder meer wordt gevraagd doeltreffende maatregelen te nemen om de corruptie van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties te ontmoedigen, te voorkomen en te bestrijden, en in het bijzonder erom wordt verzocht die corruptie zo spoedig mogelijk op efficiënte en gecoördineerde wijze strafbaar te stellen op grond van de overeengekomen gemeenschappelijke bepalingen vervat in deze aanbeveling, alsook van de bevoegdheidsbeginselen en van de andere fundamentele rechtsbeginselen die in alle landen van toepassing zijn;

Zich verheugend over andere recente initiatieven die de internationale verstandhouding en samenwerking inzake bestrijding van corruptie van ambtenaren bevorderen, inzonderheid de actie gevoerd door de Verenigde Naties, de Wereldbank, het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldhandelsorganisatie, de Organisatie van Amerikaanse Staten, de Raad van Europa en de Europese Unie;

Zich verheugend over de inspanningen van de ondernemingen, van de werkgeversorganisaties, van de vakverenigingen, alsook van andere niet-gouvernementele organisaties in de strijd tegen corruptie;

Erkennend dat de regeringen een belangrijke rol spelen bij de preventie van aanzetting tot het aanvaarden van smeergeld vanwege individuen en ondernemingen in het kader van internationale zakelijke transacties;

Erkennend dat vooruitgang op dit gebied niet alleen inspanningen van ieder land vereist, maar ook samenwerking, controle en toezicht op multilateraal niveau;

Erkennend dat de totstandbrenging van gelijkwaardigheid tussen de maatregelen die de Partijen moeten nemen, een essentieel voorwerp en doel van het verdrag vormt, waarvoor is vereist dat het wordt bekrachtigd zonder enige afwijking welke die gelijkwaardigheid kan aantasten;

Sont convenues de ce qui suit :

Article 1

L'infraction de corruption d'agents publics étrangers

1. Chaque Partie prend les mesures nécessaires pour que constitue une infraction pénale en vertu de sa loi le fait intentionnel, pour toute personne, d'offrir, de promettre ou d'octroyer un avantage indu pécuniaire ou autre, directement ou par des intermédiaires, à un agent public étranger, à son profit ou au profit d'un tiers, pour que cet agent agisse ou s'abstienne d'agir dans l'exécution de fonctions officielles, en vue d'obtenir ou conserver un marché ou un autre avantage indu dans le commerce international.

2. Chaque Partie prend les mesures nécessaires pour que constitue une infraction pénale le fait de se rendre complice d'un acte de corruption d'un agent public étranger, y compris par instigation, assistance ou autorisation. La tentative et le complot en vue de corrompre un agent public étranger devront constituer une infraction pénale dans la mesure où la tentative et le complot en vue de corrompre un agent public de cette Partie constituent une telle infraction.

3. Les infractions définies aux paragraphes 1 et 2 ci-dessus sont dénommées ci-après « corruption d'un agent public étranger ».

4. Aux fins de la présente convention :

a. « agent public étranger » désigne toute personne qui détient un mandat législatif, administratif ou judiciaire dans un pays étranger, qu'elle ait été nommée ou élue, toute personne exerçant une fonction publique pour un pays étranger, y compris pour une entreprise ou un organisme publics et tout fonctionnaire ou agent d'une organisation internationale publique;

b. « pays étranger » comprend tous les niveaux et subdivisions d'administration, du niveau national au niveau local;

c. « agir ou s'abstenir d'agir dans l'exécution de fonctions officielles » désigne toute utilisation qui est faite de la position officielle de l'agent public, que cette utilisation relève ou non des compétences conférées à cet agent.

Article 2

Responsabilité des personnes morales

Chaque Partie prend les mesures nécessaires, conformément à ses principes juridiques, pour établir la responsabilité des personnes morales en cas de corruption d'un agent public étranger.

Article 3

Sanctions

1. La corruption d'un agent public étranger doit être passible de sanctions pénales efficaces, proportionnées et dissuasives. L'éventail des sanctions applicables doit être comparables à celui des sanctions applicable à la corruption des agents publics de la Partie en question et doit, dans le cas des personnes physiques, inclure des peines privatives de liberté suffisantes pour permettre une entraide judiciaire efficace et l'extradition.

Zijn overeengekomen als volgt :

Artikel 1

Corruptie van buitenlandse ambtenaren

1. Iedere Partij neemt de nodige maatregelen om krachtens haar wet te voorzien in de strafbaarstelling van de opzettelijke handeling waarbij een persoon, rechtstreeks of door toedoen van tussenpersonen, een onrechtmatig financieel of ander voordeel aanbiedt, belooft of toekent aan een buitenlands ambtenaar, ten eigen bate of ten bate van een derde, opdat die ambtenaar in het kader van een officieel ambt handelt of daarvan afziet teneinde een contract of een ander onrechtmatig voordeel in de internationale handel te verkrijgen of te behouden.

2. Iedere Partij neemt de nodige maatregelen om te voorzien in de strafbaarstelling van de handeling waarbij een persoon zich medeplichtig maakt aan corruptie van een buitenlands ambtenaar, daaronder begrepen de aanzetting, de bijstand en de toestemming. Poging tot corruptie van een buitenlands ambtenaar en samenspanning met het oog op dergelijke corruptie moeten strafbaar worden gesteld voor zover de poging tot corruptie van een ambtenaar van die Partij en de samenspanning met het oog erop een strafbaar feit vormen.

3. De strafbare feiten omschreven in de paragrafen 1 en 2 worden « corruptie van een buitenlands ambtenaar » genoemd.

4. In het kader van dit verdrag

a. heeft de term « buitenlands ambtenaar » betrekking op eenieder die een in een vreemde staat een wetgevend, bestuurlijk of rechterlijk mandaat bekleedt, ongeacht of hij benoemd of gekozen is, op eenieder die in een vreemde staat een openbaar ambt uitoefent, ook voor een openbare onderneming of openbare instelling, alsook op de ambtenaren en agenten van internationale overheidsorganisaties;

b. omvat de term « vreemde staat » alle bestuurlijke niveaus en onderafdelingen, zowel op nationaal als op lokaal vlak;

c. wijst de zinsnede « in het kader van een officieel ambt handelen of daarvan afzien » op enig gebruik van de officiële status van de ambtenaar, ongeacht of dit gebruik tot de aan die ambtenaar verleende bevoegdheden behoort.

Artikel 2

Aansprakelijkheid van rechtspersonen

Iedere Partij neemt overeenkomstig haar rechtsbeginselen de nodige maatregelen om rechtspersonen aansprakelijk te stellen in geval van corruptie van buitenlandse ambtenaren.

Artikel 3

Sancties

1. Corruptie van een buitenlands ambtenaar moet strafbaar worden gesteld met doeltreffende, evenredige en afschrikende straffen. De toepasselijke straffen moeten vergelijkbaar zijn met die toegepast bij corruptie van een ambtenaar van de Partij in kwestie, en moeten met betrekking tot natuurlijke personen vrijheidsberovende straffen omvatten die voldoende lang zijn om een doeltreffende rechtshulp en uitlevering mogelijk te maken.

2. Si, dans le système juridique d'une Partie, la responsabilité pénale n'est pas applicable aux personnes morales, cette Partie fait en sorte que les personnes morales soient passibles de sanctions non pénales efficaces, proportionnées et dissuasives, y compris pécuniaires, en cas de corruption d'agents publics étrangers.

3. Chaque Partie prend les mesures nécessaires pour assurer que l'instrument et les produits de la corruption d'un agent public étranger ou des avoirs d'une valeur équivalente à celle de ces produits puissent faire l'objet d'une saisie et d'une confiscation ou que des sanctions pécuniaires d'un effet comparable soient prévues.

4. Chaque Partie envisage l'application de sanctions complémentaires civiles ou administratives à toute personne soumise à des sanctions pour corruption d'un agent public étranger.

Article 4

Compétence

1. Chaque Partie prend les mesures nécessaires pour établir sa compétence à l'égard de la corruption d'un agent public étranger lorsque l'infraction est commise en tout ou partie sur son territoire.

2. Chaque Partie ayant compétence pour poursuivre ses ressortissants à raison d'infractions commises à l'étranger prend les mesures nécessaires pour établir sa compétence à l'égard de la corruption d'un agent public étranger selon les mêmes principes.

3. Lorsque plusieurs Parties ont compétence à l'égard d'une infraction présumée visée dans la présente convention, les Parties concernées se concertent, à la demande de l'une d'entre elles, afin de décider quelle est celle qui est la mieux à même d'exercer les poursuites.

4. Chaque Partie examine si le fondement actuel de sa compétence est efficace pour lutter contre la corruption d'agents publics étrangers; si tel n'est pas le cas, elle prend les mesures correctrices appropriées.

Article 5

Mise en œuvre

Les enquêtes et poursuites en cas de corruption d'un agent public étranger sont soumises aux règles et principes applicables de chaque Partie. Elles ne seront pas influencées par des considérations d'intérêt économique national, les effets possibles sur les relations avec un autre Etat ou l'identité des personnes physiques ou morales en cause.

Article 6

Prescription

Le régime de prescription de l'infraction de corruption d'un agent public étranger devra ménager un délai suffisant pour l'enquête et les poursuites relatives à cette infraction.

2. Indien in het rechtsstelsel van een Partij de strafrechtelijke aansprakelijkheid niet van toepassing is op rechtspersonen, moet die Partij ervoor zorgen dat zij bij corruptie van buitenlandse ambtenaren kunnen worden gestraft met doeltreffende, evenredige en afschrikkende niet-strafrechtelijke sancties, daaronder begrepen geldboeten.

3. Iedere Partij neemt de nodige maatregelen om te waarborgen dat het instrument en de opbrengsten van de corruptie van een buitenlands ambtenaar of bezittingen met een waarde gelijk aan die van voornoemde opbrengsten in beslag kunnen worden genomen of verbeurd kunnen worden verklaard, of om te voorzien in geldboeten die dezelfde gevolgen hebben.

4. Iedere Partij stelt de toepassing van bijkomende burgerrechtelijke of administratieve straffen in het vooruitzicht ten aanzien van eenieder die is gestraft wegens corruptie van een buitenlands ambtenaar.

Artikel 4

Bevoegdheid

1. Iedere Partij neemt de nodige maatregelen tot vestiging van zijn bevoegdheid met betrekking tot de corruptie van buitenlandse ambtenaren ingeval dat misdrijf geheel of gedeeltelijk op haar grondgebied is gepleegd.

2. Iedere Partij bevoegd om haar onderdanen te vervolgen wegens misdrijven gepleegd in het buitenland, neemt de nodige maatregelen om met betrekking tot de corruptie van buitenlandse ambtenaren haar bevoegdheid volgens dezelfde beginselen te vestigen.

3. Ingeval verscheidene Partijen bevoegd zijn met betrekking tot een misdrijf dat geacht wordt in dit verdrag te zijn bedoeld, plegen de betrokken Partijen op verzoek van een onder hen overleg teneinde te beslissen welke Partij het meest geschikt is om vervolging in te stellen.

4. Iedere Partij gaat na of de huidige grondslag van haar bevoegdheid doeltreffend is in de strijd tegen de corruptie van buitenlandse ambtenaren; indien zulks niet het geval is, neemt zij de gepaste corrigerende maatregelen.

Artikel 5

Tenuitvoerlegging

Het onderzoek en de vervolging bij corruptie van buitenlandse ambtenaren zijn onderworpen aan de regels en de beginselen die in elke Partij van toepassing zijn. Zij mogen niet worden beïnvloed door het nationaal economisch belang, door de mogelijke gevolgen voor de betrekkingen met een andere Staat of door de identiteit van de betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen.

Artikel 6

Verjaring

In verband met de verjaring van corruptie van een buitenlands ambtenaar moet in een voldoende lange termijn worden voorzien om onderzoek en vervolging van dit misdrijf mogelijk te maken.

Article 7

Blanchiment de capitaux

Chaque Partie ayant fait en sorte que la corruption de ses agents publics soit une infraction principale aux fins de l'application de sa législation relative au blanchiment de capitaux prendra la même mesure en cas de corruption d'un agent public étranger, quel que soit le lieu où la corruption s'est produite.

Article 8

Normes comptables

1. Pour combattre efficacement la corruption d'agents publics étrangers, chaque Partie prend les mesures nécessaires, dans le cadre de ses lois et règlements concernant la tenue de livres et états comptables, la publication d'informations sur les états financiers et les normes de comptabilité et de vérification des comptes, pour interdire aux entreprises soumises à ces lois et règlements l'établissement de comptes hors livres, les opérations hors livres ou insuffisamment identifiées, l'enregistrement de dépenses inexistantes, l'enregistrement d'éléments de passif dont l'objet n'est pas correctement identifié, ainsi que l'utilisation de faux documents, dans le but de corrompre un agent public étranger ou de dissimuler cette corruption.

2. Chaque Partie prévoit des sanctions civiles, administratives ou pénales efficaces, proportionnées et dissuasives en cas de telles omissions ou falsifications dans les livres, les documents, les comptes et les états financiers de ces entreprises.

Article 9

Entraide judiciaire

1. Chaque Partie accorde, autant que le permettent ses lois et ses instruments internationaux pertinents, une entraide judiciaire prompte et efficace aux autres Parties aux fins des enquêtes et des procédures pénales engagées par une Partie pour les infractions relevant de la présente convention ainsi qu'aux fins des procédures non pénales relevant de la présente convention engagées par une Partie contre des personnes morales. La Partie requise informe la Partie requérante, sans retard, de tout élément ou documents additionnels qu'il est nécessaire de présenter à l'appui de la demande d'entraide et, sur demande, des suites données à cette demande d'entraide.

2. Lorsqu'une Partie subordonne l'entraide judiciaire à une double incrimination, celle-ci est réputée exister si l'infraction pour laquelle l'entraide est demandée relève de la présente convention.

3. Une Partie ne peut refuser d'accorder l'entraide judiciaire en matière pénale dans le cadre de la présente convention en invoquant le secret bancaire.

Article 10

Extradition

1. La corruption d'un agent public étranger est réputée constituer une infraction pouvant donner lieu à extradition en vertu du droit des Parties et des conventions d'extradition entre celles-ci.

Artikel 7

Witwassen van geld

Iedere Partij die ervoor heeft gezorgd dat corruptie van haar ambtenaren in het kader van de toepassing van de wetgeving betreffende het witwassen van geld als een hoofdmisdrijf wordt beschouwd, neemt dezelfde maatregelen met betrekking tot de corruptie van een buitenlands ambtenaar, en wel ongeacht de plaats waar de corruptie heeft plaatsgevonden.

Artikel 8

Boekhoudkundige normen

1. Om de corruptie van buitenlandse ambtenaren doeltreffend te bestrijden, neemt iedere Partij in het kader van haar wetten en regelgevingen betreffende het houden van boeken en boekhoudkundige staten, de bekendmaking van gegevens inzake financiële staten, boekhoudkundige normen en controle van de rekeningen, de nodige maatregelen om ondernemingen welke aan die wetten en regelgevingen onderworpen zijn, te verbieden niet in de boeken vermelde rekeningen aan te leggen, niet in de boeken vermelde of ontoereikend geïdentificeerde verrichtingen te realiseren, onbestaande uitgaven in te schrijven, lasten in te schrijven waarvan de reden niet correct is omschreven, alsook valse stukken te gebruiken met het oog op de corruptie van een buitenlands ambtenaar of om die corruptie te verbergen.

2. Iedere Partij voorziet in doeltreffende, evenredige en afschrikkende burgerrechtelijke, administratieve of strafrechtelijke sancties bij dergelijke verzuimen of vervalsingen in boeken, stukken, rekeningen en financiële staten van die ondernemingen.

Artikel 9

Wederzijdse rechtshulp

1. Iedere Partij verleent binnen de grenzen van haar wetten en relevante internationale instrumenten vlotte en doeltreffende rechtshulp aan de andere Partijen in het kader van de onderzoeken en de strafrechtspleging die een Partij heeft ingesteld wegens de misdrijven omschreven in dit verdrag, alsook van de niet-strafrechtelijke procedures omschreven in dit verdrag die een Partij tegen rechtspersonen heeft ingesteld. De aangezochte Partij deelt aan de verzoekende Partij onverwijld de bijkomende elementen of stukken mee die tot staving van het verzoek tot rechtshulp moeten worden voorgelegd, alsook op verzoek van het eraan gegeven gevolg.

2. Ingeval een Partij de rechtshulp afhankelijk stelt van een dubbele strafbaarstelling, wordt deze geacht te bestaan indien het misdrijf waarvoor om rechtshulp wordt verzocht, onder het toepassingsgebied van dit verdrag valt.

3. Een Partij kan in het kader van dit verdrag niet weigeren rechtshulp in strafzaken te verlenen op grond van het bankgeheim.

Artikel 10

Uitlevering

1. Corruptie van een buitenlands ambtenaar wordt beschouwd als een misdrijf dat aanleiding geeft tot uitlevering overeenkomstig het recht van de Partijen en de uitleveringsverdragen die zij onder elkaar hebben gesloten.

2. Lorsqu'une Partie qui subordonne l'extradition à l'existence d'une convention d'extradition reçoit une demande d'extradition de la part d'une autre Partie avec laquelle elle n'a pas de convention d'extradition, elle peut considérer la présente convention comme base juridique pour l'extradition en ce qui concerne l'infraction de corruption d'un agent public étranger.

3. Chaque Partie prend les mesures nécessaires pour faire en sorte soit de pouvoir extraditer ses ressortissants, soit de pouvoir les poursuivre à raison de l'infraction de corruption d'un agent public étranger. Une Partie qui refuse une demande d'extradition d'une personne pour corruption d'un agent public étranger au seul motif que cette personne est son ressortissant doit soumettre l'affaire à ses autorités compétentes aux fins de poursuites.

4. L'extradition pour corruption d'un agent public étranger est soumise aux conditions fixées par le droit national et par les accords et arrangements applicables pour chaque Partie. Lorsqu'une Partie subordonne l'extradition à l'existence d'une double incrimination, cette condition est réputée remplie lorsque l'infraction pour laquelle l'extradition est demandée relève de l'article 1 de la présente convention.

Article 11

Autorités responsables

Aux fins de la concertation prévue à l'article 4, paragraphe 3, de l'entraide judiciaire prévue à l'article 9 et de l'extradition prévue à l'article 10, chaque Partie notifie au Secrétaire général de l'OCDE une autorité ou des autorités, chargées de l'envoi et de la réception des demandes, qui joueront le rôle d'interlocuteur pour cette Partie pour ces matières, sans préjudice d'autres arrangements entre les Parties.

Article 12

Surveillance et suivi

Les Parties coopèrent pour mettre en œuvre un programme de suivi systématique afin de surveiller et promouvoir la pleine application de la présente convention. Sauf décision contraire prise par consensus des Parties, cette action est menée au sein du Groupe de travail de l'OCDE sur la corruption dans le cadre de transactions commerciales internationales et conformément au mandat de ce groupe, ou au sein et conformément au mandat de tout organe qui pourrait lui succéder dans ses fonctions, et les Parties supportent le coût du programme selon les règles applicables à cet organe.

Article 13

Signature et adhésion

1. Jusqu'à la date de son entrée en vigueur, la présente convention est ouverte à la signature des pays membres de l'OCDE et des non membres qui ont été invités à devenir participants à part entière aux activités de son Groupe de travail sur la corruption dans le cadre de transactions commerciales internationales.

2. Après son entrée en vigueur, la présente convention est ouverte à l'adhésion de tout non-signataire devenu membre de

2. Ingeval een Partij die de uitlevering afhankelijk stelt van het bestaan van een uitleveringsverdrag, een verzoek tot uitlevering ontvangt vanwege een andere Partij waarmee zij geen uitleveringsverdrag heeft gesloten, kan zij dit verdrag met betrekking tot de corruptie van een buitenlands ambtenaar als wettelijke grondslag voor de uitlevering beschouwen.

3. Iedere Partij neemt de nodige maatregelen om ervoor te zorgen hetzij dat haar onderdanen kunnen uitgeleverd, hetzij dat zij kunnen worden vervolgd wegens corruptie van een buitenlands ambtenaar. Een Partij die weigert gevolg te geven aan een verzoek tot uitlevering van een persoon wegens corruptie van een buitenlands ambtenaar, uitsluitend omdat die persoon haar onderdaan is, moet de zaak met het oog op vervolging voorleggen aan haar bevoegde instanties.

4. Uitleveringen wegens corruptie van een buitenlands ambtenaar zijn onderworpen aan de voorwaarden gesteld in het nationaal recht, alsook in de akkoorden en regelingen die op iedere Partij van toepassing zijn. Ingeval een Partij de uitlevering afhankelijk stelt van het bestaan van een dubbele strafbaarstelling, wordt die voorwaarde geacht te zijn vervuld wanneer het misdrijf waarvoor om uitlevering wordt verzocht, onder het toepassingsgebied van artikel 1 van dit verdrag valt.

Artikel 11

Verantwoordelijke autoriteiten

Onverminderd enige andere regeling overeengekomen door de Partijen, geeft iedere Partij met het oog op het overleg bedoeld in artikel 4, paragraaf 3, op de wederzijdse rechtshulp bedoeld in artikel 9 en op de uitlevering bedoeld in artikel 10 aan de Secretaris-generaal van de OESO kennis van de autoriteit of autoriteiten belast met de verzending en met de ontvangst van de verzoeken, die terzake als tussenpersoon voor die Partij zal optreden.

Artikel 12

Toezicht en voortgangscontrol

De Partijen werken samen om een programma betreffende systematische voortgangscontrol uit te werken teneinde de volledige toepassing van dit verdrag te controleren en te bevorderen. Behoudens andersluidende, in consensus door de Partijen genomen beslissing wordt zulks tot stand gebracht door de werkgroep van de OESO betreffende de corruptie in het kader van internationale zakelijke transacties, en wel overeenkomstig het mandaat van die groep, of door enig ander orgaan dat de taken van eerstgenoemde werkgroep zou overnemen, zulks eveneens overeenkomstig het mandaat van dat orgaan. De Partijen dragen de kosten van het programma volgens de regels die op het orgaan van toepassing zijn.

Artikel 13

Ondertekening en toetreding

1. Dit verdrag wordt tot op het tijdstip van zijn inwerkingtreding opengesteld voor ondertekening door de Lidstaten van de OESO, alsook door staten die geen lid ervan zijn, maar uitgenodigd zijn geworden om volwaardige deelnemers te worden aan de werkzaamheden van de werkgroep betreffende corruptie in internationale zakelijke transacties.

2. Het verdrag wordt na zijn inwerkingtreding opengesteld voor toetreding van staten die het niet hebben ondertekend maar

l'OCDE ou participant à part entière du Groupe de travail sur la corruption dans le cadre de transactions commerciales internationales ou de tout organe lui succédant dans ses fonctions. Pour chaque non-signataire adhérent à la convention, la convention entre en vigueur le soixantième jour suivant la date du dépôt de son instrument d'adhésion.

Article 14

Ratification et dépôt

1. La présente convention est soumise à acceptation, approbation ou ratification par les signataires conformément à leur loi.

2. Les instruments d'acceptation, d'approbation, de ratification ou d'adhésion sont déposés auprès du Secrétaire général de l'OCDE, dépositaire de la présente convention.

Article 15

Entrée en vigueur

1. La présente convention entrera en vigueur le soixantième jour suivant la date à laquelle cinq pays qui comptent parmi les dix premiers pays pour la part des exportations, selon le document annexé, et qui représentent à eux cinq au moins 60 % des exportations totales cumulées de ces dix pays, auront déposé leur instrument d'acceptation, d'approbation ou de ratification. Pour chaque signataire déposant son instrument après cette entrée en vigueur, la convention entrera en vigueur le soixantième jour suivant le dépôt de cet instrument.

2. Si la convention n'est pas entrée en vigueur le 31 décembre 1998 conformément au paragraphe 1, tout signataire ayant déposé son instrument d'acceptation, d'approbation ou de ratification peut déclarer par écrit au dépositaire qu'il est prêt à accepter l'entrée en vigueur de la convention conformément au présent paragraphe 2. La convention entrera en vigueur pour ce signataire le soixantième jour suivant la date à laquelle une telle déclaration aura été faite par au moins deux signataires. Pour chaque signataire ayant déposé sa déclaration après cette entrée en vigueur, la convention entrera en vigueur le soixantième jour suivant la date du dépôt.

Article 16

Modification

Toute Partie peut proposer de modifier la présente convention. La modification proposée est soumise au dépositaire, qui la transmet aux autres Parties au moins soixante jours avant de convoquer une réunion des Parties pour l'examiner. Toute modification, adoptée par consensus des Parties ou selon toute autre modalité que les Parties fixeront par consensus, entre en vigueur soixante jours après le dépôt d'un instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation par toutes les Parties, ou selon toutes autres conditions qui pourront être fixées par les Parties au moment de l'adoption de la modification.

Article 17

Retrait

Une Partie peut se retirer de la présente convention par notification écrite au dépositaire. Ce retrait prend effet un an après la date

volwaardig lid zijn geworden van de OESO of van de werkgroep betreffende corruptie bij internationale zakelijke transacties of ten volle aan haar werkzaamheden hebben deelgenomen, alsook van ieder orgaan die haar taken overneemt. Voor iedere Staat die het Verdrag niet heeft ondertekend en ertoe toetreedt, treedt het Verdrag in werking de zestigste dag volgend op de datum van de neerlegging van haar toetredingsakte.

Artikel 14

Bekrachtiging en neerlegging

1. Dit verdrag wordt ter aanvaarding, goedkeuring of bekrachtiging en overeenkomstig hun wetgeving voorgelegd aan de ondertekenende Staten.

2. De akten van aanvaarding, goedkeuring, bekrachtiging of toetreding worden neergelegd bij de secretaris-generaal van de OESO, die depositaris van het verdrag is.

Artikel 15

Inwerkingtreding

1. Dit verdrag treedt in werking op de zestigste dag te rekenen van de datum waarop vijf staten die volgens document DAF/IME/BR(97)18 tot de tien belangrijkste staten op het stuk van de uitvoer behoren en die ten minste 60 % van de gecumuleerde uitvoer van die tien staten voor hun rekening nemen, hun akte van aanvaarding, goedkeuring of bekrachtiging hebben neergelegd. Voor iedere Staat die zijn akte na de inwerkingtreding neerlegt, treedt het verdrag in werking op de zestigste dag te rekenen van de neerlegging van de akte.

2. Ingeval het verdrag op 31 december 1998 niet in werking is getreden overeenkomstig paragraaf 1, kan iedere Staat die zijn akte van aanvaarding, goedkeuring of bekrachtiging heeft neergelegd, aan de depositaris schriftelijk verklaren dat hij bereid is de inwerkingtreding overeenkomstig onderhavige paragraaf te aanvaarden. Het verdrag treedt voor deze Staat in werking op de zestigste dag te rekenen van de datum waarop ten minste twee staten een dergelijke verklaring hebben gedaan. Voor iedere Staat die zijn verklaring na deze inwerkingtreding neerlegt, treedt het verdrag in werking op de zestigste dag te rekenen van de datum van neerlegging.

Artikel 16

Wijzigingen

Iedere Partij kan voorstellen wijzigingen aan te brengen in het verdrag. De voorgestelde wijziging wordt voorgelegd aan de depositaris, die de andere Partijen daarvan kennis geeft tenminste zestig dagen vooraleer een vergadering van de Partijen wordt belegd om haar te onderzoeken. Iedere wijziging die bij consensus of op enige andere, door de Partijen bij consensus overeengekomen wijze wordt goedgekeurd, treedt in werking op de zestigste dag te rekenen van de datum waarop alle Partijen een akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring hebben neergelegd of onder enige andere voorwaarde die de Partijen bij de goedkeuring van de wijziging kunnen bepalen.

Artikel 17

Opzegging

Een Partij kan het verdrag opzeggen bij wege van schriftelijke kennisgeving aan de depositaris. De opzegging geldt na een jaar te

de réception de la notification. Après le retrait, la coopération se poursuit entre les Parties et la Partie qui s'est retirée pour toutes les demandes d'entraide ou d'extradition présentées avant la date d'effet du retrait.

Fait à Paris ce dix-sept décembre, mil neuf cent quatre-vingt dix-sept, en langues française et anglaise, chaque version faisant également foi.

Done in Paris this seventeenth day of December, Nineteen Hundred and Ninety-Seven in the French and English languages, each text being equally authentic.

rekenen van de datum van ontvangst van de kennisgeving. Na de opzegging blijven de Partijen en de Staat die het verdrag heeft opgezegd, samenwerken met betrekking tot verzoeken om rechts-hulp en uitlevering ingediend vóór de datum waarop de opzeg-ging in werking treedt.

COMMENTAIRES

relatifs à la Convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales

**ADOPTÉ PAR LA CONFÉRENCE DE NÉGOCIATIONS LE
21 NOVEMBRE 1997**

Généralités:

1. Cette convention traite de ce qui est qualifié, dans le droit de certains pays, de «corruption active», c'est-à-dire l'infraction commise par la personne qui promet ou verse le pot-de-vin — qui s'oppose à la «corruption passive» — c'est-à-dire l'infraction commise par l'agent public qui reçoit le pot-de-vin. L'expression «corruption active» n'est pas utilisée dans la convention tout simplement pour éviter une interprétation erronée de la part du lecteur non averti, qui pourrait induire que le corrupteur a pris l'initiative et que le bénéficiaire se trouve en situation de victime passive. En fait, il est fréquent que le bénéficiaire ait incité le corrupteur ou ait fait pression sur lui, en ayant ainsi joué le rôle le plus actif.

2. Cette convention a pour objectif d'assurer une équivalence fonctionnelle entre les mesures prises par les Parties pour sanctionner la corruption d'agents publics étrangers, sans exiger l'uniformité ou une modification de principes fondamentaux du système juridique d'une Partie.

Article 1. L'infraction de corruption d'agents publics étrangers:*Sur le paragraphe 1:*

3. L'article 1 fixe une norme que doivent respecter les Parties, mais il ne les oblige pas à reprendre son libellé exact pour définir l'infraction en droit interne. Une Partie peut procéder de différentes manières pour s'acquitter de ses obligations, dès lors que, pour qu'une personne soit convaincue de l'infraction, il n'y a pas à apporter la preuve d'éléments autres que ceux dont la preuve devrait être apportée si l'infraction était définie comme dans ce paragraphe. À titre d'exemple, une loi générale sur la corruption d'agents, ne visant pas spécialement la corruption d'un agent public étranger, et une loi limitée à la corruption d'un agent public étranger pourraient l'une comme l'autre être conformes à cet article. De même, une loi qui définirait l'infraction en visant les paiements «en vue d'inciter à la violation d'une obligation de l'agent public» pourrait être conforme à la norme, à condition qu'il soit entendu que tout agent public a le devoir d'exercer son jugement ou sa marge d'appréciation de façon impartiale et qu'il s'agisse donc d'une définition «autonome» n'exigeant pas la preuve du droit du pays particulier de l'agent public.

4. Au sens du paragraphe 1, le fait de corrompre pour obtenir ou conserver un marché ou un autre avantage indu constitue une infraction, même si l'entreprise a par ailleurs fait l'offre la mieux disante ou si elle aurait pu se voir attribuer légitimement le marché pour une quelconque autre raison.

5. Par «autre avantage indu», on entend un avantage qu'une entreprise n'aurait pas clairement dû recevoir, par exemple

(vertaling)

COMMENTAAR

bij het Verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties

**GOEDGEKEURD DOOR DE ONDERHANDELINGS-
CONFERENTIE OP 21 NOVEMBER 1997**

Algemeen

1. Dit Verdrag heeft betrekking op een verschijnsel dat in sommige landen wordt omschreven als «actieve corruptie», te weten het misdrijf gepleegd door diegene die smeergeld belooft of betaalt, zulks in tegenstelling tot «passieve corruptie», te weten het misdrijf gepleegd door de ambtenaar die het smeergeld ontvangt. De uitdrukking «actieve corruptie» wordt in het Verdrag niet gebruikt teneinde een verkeerde uitlegging door onoordeelkundige lezers te voorkomen, die ervan zouden kunnen uitgaan dat de omkoper het initiatief heeft genomen en de begunstigde zich in de toestand van passief slachtoffer bevindt. Het komt eigenlijk vaak voor dat de begunstigde de omkoper tot corruptie heeft aangezet of druk op hem heeft uitgeoefend en bijgevolg de meest actieve rol heeft gespeeld.

2. Dit Verdrag strekt ertoe te voorzien in een functionele gelijkwaardigheid tussen de maatregelen die de Verdragsluitende Partijen hebben genomen ter bestraffing van corruptie van buitenlandse ambtenaren, zonder dat evenwel eenvormigheid of een wijziging van de fundamentele rechtsbeginselen van een Partij wordt vereist.

Artikel 1. Corruptie van buitenlandse ambtenaren*Betreffende het eerste lid:*

3. De Partijen moeten de krachtens artikel 1 vastgelegde norm naleven, maar voor de omschrijving van het misdrijf in het nationale recht de exacte tekst ervan niet overnemen. Een Partij kan op verschillende wijzen te werk gaan om haar verplichtingen na te komen, want opdat een persoon aan het misdrijf schuldig wordt bevonden, moet geen ander bewijsmateriaal worden overgelegd dan datgene dat zou moeten worden geleverd ingeval het misdrijf zoals in dit lid zou zijn omschreven. Bij wijze van voorbeeld zouden zowel een algemene wet inzake corruptie van ambtenaren, welke niet specifiek betrekking heeft op omkoping van een buitenlands ambtenaar, als een wet beperkt tot de omkoping van een buitenlands ambtenaar conform kunnen zijn aan het bepaalde in dit artikel. Een wet waarin het misdrijf wordt gedefinieerd door verwijzing naar de betalingen «die aanzetten tot de schending van de verplichtingen van een ambtenaar» zou eveneens conform de norm kunnen zijn, op voorwaarde dat daaronder is begrepen dat iedere ambtenaar de plicht heeft zijn oordeel of zijn beoordeling op onpartijdige wijze te kennen te geven en het bijgevolg gaat om een «autonome» definitie waarvan het rechtswijs in het land van de ambtenaar niet moet worden geleverd.

4. Krachtens het eerste lid is het feit van omkoping teneinde een contract of een ander onrechtmatig voordeel te verkrijgen of te behouden een misdrijf, zelfs als de onderneming het beste bod had gedaan of het contract haar legitiem wegens andere redenen zou zijn toegekend.

5. Onder «ander onrechtmatig voordeel» wordt verstaan een voordeel dat een bedrijf niet zou moeten verkrijgen, bijvoorbeeld

l'autorisation d'exercer une activité pour une usine ne remplissant pas les conditions réglementaires.

6. L'infraction visée au paragraphe 1 est constituée, que l'offre ou la promesse soit faite ou que l'avantage pécuniaire ou autre soit accordé pour le compte de cette personne ou pour le compte de toute autre personne physique ou morale.

7. Il y a également infraction indépendamment, entre autres, de la valeur de l'avantage ou de son résultat, de l'idée qu'on peut se faire des usages locaux, de la tolérance de ces paiements par les autorités locales ou de la nécessité alléguée du paiement pour obtenir ou conserver un marché ou un autre avantage indu.

8. En revanche, l'infraction n'est pas constituée lorsque l'avantage est permis ou requis par la loi ou la réglementation écrites du pays de l'agent public étranger, y compris la jurisprudence.

9. Les petits paiements dits de « facilitation » ne constituent pas des paiements « en vue d'obtenir ou de conserver un marché ou un autre avantage indu » au sens du paragraphe 1 et, en conséquence, ils ne constituent pas une infraction au sens de cette disposition. De tels paiements, qui sont faits, dans certains pays, pour inciter les agents publics à exécuter leurs fonctions, notamment lorsqu'il s'agit de délivrer une autorisation ou un permis, sont généralement illicites dans le pays étranger concerné. Les autres pays peuvent et devraient s'attaquer à ce phénomène corrosif par des mesures telles que le soutien de programmes de bonne gestion des affaires publiques. Toutefois, l'incrimination par les autres pays ne paraît pas une mesure complémentaire pratique ou efficace.

10. Dans le système juridique de certains pays, l'avantage promis ou accordé à une personne, en anticipation de sa nomination comme agent public d'un pays étranger, relève des infractions visées à l'article 1, paragraphes 1 ou 2. Dans le système juridique d'un grand nombre de pays, on distingue techniquement ce cas des infractions visées par la présente convention. Toutefois, il existe une préoccupation et une intention communes de s'attaquer à ce phénomène en poursuivant les travaux.

Sur le paragraphe 2:

11. Les infractions définies au paragraphe 2 s'entendent au sens où elles sont normalement définies dans chaque droit national. En conséquence, si, dans le droit national d'une Partie, l'autorisation, l'instigation ou l'une des autres conduites énumérées dans cette disposition n'est pas punissable lorsqu'elle n'est pas suivie d'effets, cette Partie n'a pas l'obligation d'incriminer cette conduite au titre de la corruption d'un agent public étranger.

Sur le paragraphe 4:

12. L'expression « fonction publique » comprend toute activité d'intérêt public déléguée par un pays étranger, comme l'exécution de tâches par délégation de ce pays en liaison avec la passation de marchés publics.

13. L'expression « organisme public » désigne toute entité instituée par des dispositions de droit public pour l'exercice d'activités spécifiques d'intérêt public.

14. L'expression « entreprise publique » désigne toute entreprise, quelle que soit sa forme juridique, sur laquelle un ou

deux ou plusieurs personnes exercent une activité économique, à l'exception d'une activité exercée par une personne physique ou morale, dans une entreprise à but lucratif, qui n'est pas soumise à la réglementation applicable aux entreprises publiques.

6. Het in het eerste lid bedoelde misdrijf bestaat, ongeacht of het bod of de belofte is gedaan of het geldelijk of ander voordeel is toegekend voor rekening van die persoon of voor rekening van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

7. Het misdrijf bestaat eveneens onafhankelijk onder andere van de waarde van het voordeel of de opbrengst ervan, van het standpunt dat men kan hebben over de plaatselijke gebruiken, van de tolerantie van dergelijke betalingen door de plaatselijke autoriteiten of van de « aangevoerde » noodzaak om dergelijke betalingen te verrichten om een contract of een ander onrechtmatig voordeel te verkrijgen of te behouden.

8. Het misdrijf bestaat evenwel niet wanneer het voordeel toegestaan of vereist is krachtens de geschreven wetgeving en regelgeving van het land van de buitenlandse ambtenaar, daaronder begrepen de rechtspraak.

9. De kleine betalingen gedaan met de bedoeling « een en ander te vergemakkelijken » zijn in de zin van het eerste lid geen betalingen om een contract of een ander onrechtmatig voordeel te verkrijgen of te behouden en leveren derhalve geen misdrijf op in de zin van deze bepaling. Dergelijke betalingen die in bepaalde landen worden gedaan om ambtenaren ertoe aan te zetten zich van hun taak te kwijten, inzonderheid in geval van de afgifte van een vergunning of het geven van een toestemming, zijn in het betrokken vreemde land meestal onwettig. De andere landen kunnen en zouden dergelijke corrumperende gewoonten moeten aanpakken door middel van maatregelen die ertoe strekken programma's voor een goed overheidsbeheer te ondersteunen. De strafbaarstelling ervan in de andere landen lijkt evenwel geen praktische of doeltreffende complementaire maatregel te zijn.

10. In het rechtsstelsel van bepaalde landen ressorteert het voordeel aan een persoon beloofd of toegekend vóór zijn benoeming tot buitenlands ambtenaar onder de misdrijven bedoeld in artikel 1, eerste of tweede lid. In het rechtsstelsel van een groot aantal landen wordt evenwel een technisch onderscheid gemaakt tussen dat geval en de misdrijven bedoeld in dit Verdrag. Het gemeenschappelijke streven en voornemen bestaan evenwel om dit verschijnsel aan te pakken en wel door het voortzetten van de werkzaamheden.

Betreffende het tweede lid:

11. De in het tweede lid omschreven misdrijven moeten worden verstaan in de zin waarin zij normaliter in het nationale recht zijn gedefinieerd. Ingeval in het nationale recht van een Staat toestemming, aanzetting of andere in deze bepaling omschreven handelingen niet strafbaar zijn als zij geen gevolgen hebben, moet deze Partij dergelijke handelingen bijgevolg niet strafbaar te stellen als omkoping van een buitenlands ambtenaar.

Betreffende het vierde lid:

12. De uitdrukking « openbaar ambt » betreft alle door een vreemde staat gedelegeerde werkzaamheden van openbaar belang, bijvoorbeeld de via delegatie van dat land uitgeoefende taken die verband houden met het sluiten van overheidsopdrachten.

13. De uitdrukking « openbare instelling » betreft alle instellingen die krachtens publiekrechtelijke bepalingen zijn opgericht voor de uitoefening van werkzaamheden van openbaar nut.

14. De uitdrukking « openbare onderneming » betreft iedere onderneming, ongeacht de rechtsvorm ervan, op welke een Staat

plusieurs États peuvent, directement ou indirectement, exercer une influence dominante. Un ou plusieurs États sont réputés exercer une influence dominante, par exemple, lorsqu'ils détiennent la majorité du capital souscrit d'une entreprise, lorsqu'ils disposent de la majorité des voix attachées aux parts émises par l'entreprise ou lorsqu'ils peuvent désigner plus de la moitié des membres de l'organe d'administration, de direction ou de surveillance de l'entreprise.

15. Un responsable d'une entreprise publique est présumé exercer une fonction publique à moins que l'entreprise exerce son activité sur une base commerciale normale dans le marché concerné, c'est-à-dire sur une base fondamentalement équivalente à celle d'une entreprise privée, sans aides préférentielles ou autres privilèges.

16. Dans des circonstances particulières, une autorité publique peut être exercée dans les faits par des personnes (par exemple, des responsables d'un parti politique dans les États à parti unique) qui ne sont pas formellement des agents publics. Ces personnes, parce qu'elles exercent de facto une fonction publique, peuvent, en vertu des principes juridiques de certains pays, être considérées comme des agents publics étrangers.

17. L'expression «organisation internationale publique» désigne toute organisation internationale constituée par des États, des gouvernements ou d'autres organisations internationales publiques, quelles que soient sa forme et ses attributions, y compris, par exemple, une organisation d'intégration économique régionale comme les Communautés européennes.

18. L'expression «pays étranger» n'est pas limitée aux États mais inclut toute zone ou entité organisée, telle qu'un territoire autonome ou un territoire douanier distinct.

19. Suivant la définition du paragraphe 4.c), un cas de corruption qui a été envisagé est celui où un responsable d'une entreprise corrompt un haut fonctionnaire d'un gouvernement afin que celui-ci use de sa fonction — même en outrepassant sa compétence — pour qu'un autre agent public attribue un marché à cette entreprise.

Article 2. Responsabilité des personnes morales :

20. Si, dans le système juridique d'une partie, la responsabilité pénale ne s'applique pas aux personnes morales, cette partie n'est pas tenue d'établir une telle responsabilité pénale.

Article 3. Sanctions :

Sur le paragraphe 3 :

21. Les «produits» de la corruption sont les profits ou autres bénéfices que le corrupteur retire de la transaction ou tout autre avantage indu obtenu ou conservé au moyen de l'acte de corruption.

22. Le terme «confiscation» comprend, le cas échéant, la déchéance de droits et signifie la privation permanente de biens par décision d'un tribunal ou d'une autre autorité compétente. Ce paragraphe ne préjuge pas des droits des victimes.

23. Le paragraphe 3 n'empêche pas la fixation de limites appropriées pour les sanctions pécuniaires.

of meerdere Staten rechtstreeks of onrechtstreeks beslissende invloed kunnen uitoefenen. Een Staat of meerdere Staten worden geacht beslissende invloed uit te oefenen als zij bijvoorbeeld de meerderheid bezitten van het volgestort kapitaal van een vennootschap, als zij de meerderheid bezitten van de stemmen verbonden aan de deelbewijzen uitgegeven door de vennootschap of als zij de mogelijkheid hebben om meer dan de helft van de leden aan te wijzen in de bestuurs-, directie- en toezichtsorganen van de vennootschap.

15. Een verantwoordelijke van een openbare onderneming wordt geacht een openbaar ambt uit te oefenen tenzij de onderneming haar activiteiten in bedoeld marktsegment op een normale commerciële basis uitoefent, met andere woorden op een basis die fundamenteel gelijkwaardig is aan die van een particulier bedrijf, zonder preferentiële bijstand of andere voorrechten.

16. In bijzondere omstandigheden kunnen personen feitelijk fungeren als openbare autoriteit (bijvoorbeeld de verantwoordelijken van een politieke partij in eenpartijstaten), hoewel die personen formeel gezien geen ambtenaren zijn. Aangezien bedoelde personen de facto een openbaar ambt uitoefenen, kunnen zij krachtens de rechtsbeginselen van sommige landen als buitenlandse ambtenaren worden beschouwd.

17. De zinsnede «internationale overheidsorganisatie» heeft betrekking op iedere internationale organisatie samengesteld uit Staten, regeringen of andere internationale overheidsorganisaties, ongeacht de vorm en de bevoegdheden ervan, bijvoorbeeld een organisatie voor landelijke economische integratie zoals de Europese Gemeenschappen.

18. De uitdrukking «vreemd land» is niet beperkt tot Staten, maar heeft ook betrekking op iedere zone of georganiseerde entiteit, zoals een autonoom gebied of een afzonderlijk tolgebied.

19. Krachtens het bepaalde in het vierde lid, c), is een geval van corruptie dat werd bedoeld het feit dat een verantwoordelijke van een onderneming een hoge regeringsambtenaar omkoopt zodat deze van zijn ambt gebruik maakt — zelfs door de hem toegekende bevoegdheden te overschrijden — opdat een ander ambtenaar een overheidsopdracht aan bedoelde onderneming zou toewijzen.

Artikel 2. Aansprakelijkheid van rechtspersonen

20. Indien de strafrechtelijke aansprakelijkheid overeenkomstig het rechtstelsel van een Partij niet geldt voor rechtspersonen, moet deze Partij niet in een dergelijke strafrechtelijke aansprakelijkheid voorzien.

Artikel 3. Sancties

Betreffende het derde lid :

21. De «opbrengsten» van corruptie zijn de winst of ander profijt dat de omkoper betreft uit de transactie of uit ieder ander onrechtmatig voordeel verkregen of behouden door middel van corruptie.

22. De term «verbeurdverklaring» heeft in voorkomend geval tevens betrekking op de vervallenverklaring van rechten en op de voortdurende derving van goederen bij beslissing van een rechtbank of van een andere bevoegde autoriteit. Dit lid doet niet af aan de rechten van het slachtoffer.

23. Het derde lid belet niet dat aan de geldboeten gepaste grenzen worden gesteld.

Sur le paragraphe 4:

24. Les sanctions civiles et administratives, autres que les amendes non pénales, qui peuvent être imposées aux personnes morales pour un acte de corruption d'agents publics étrangers sont entre autres: l'exclusion du bénéfice d'un avantage public ou d'une aide publique; l'interdiction temporaire ou permanente de participer à des marchés publics ou d'exercer une activité commerciale; le placement sous surveillance judiciaire; la dissolution judiciaire.

Article 4. Compétence:*Sur le paragraphe 1:*

25. La compétence territoriale devrait être interprétée largement, de façon qu'un large rattachement matériel à l'acte de corruption ne soit pas exigé.

Sur le paragraphe 2:

26. La compétence fondée sur la nationalité doit être exercée en conformité avec les principes généraux et les conditions applicables dans le droit de chaque Partie. Ces principes concernent par exemple la double incrimination. Toutefois, la condition de double incrimination doit être réputée satisfaite lorsque l'acte est illicite dans le territoire où il est commis, même s'il a une qualification pénale différente dans ce territoire. Pour les pays qui appliquent la compétence fondée sur la nationalité uniquement à certains types d'infractions, la référence aux «principes» comprend les principes gouvernant le choix de ces infractions.

Article 5. Mise en œuvre:

27. L'article 5 reconnaît le caractère fondamental des régimes nationaux en matière d'opportunité des poursuites. Il reconnaît également qu'afin de protéger l'indépendance des poursuites, l'opportunité de celles-ci doit s'apprécier sur la base de motifs professionnels, sans être indûment influencée par des préoccupations de nature politique. L'article 5 est complété par le paragraphe 6 de l'annexe de la recommandation révisée de l'OCDE sur la lutte contre la corruption dans les transactions commerciales internationales, C(97)123/FINAL (dénommée ci-après «recommandation de l'OCDE de 1997»), qui recommande, entre autres, que les autorités compétentes enquêtent sérieusement sur les plaintes de corruption d'agents publics étrangers et que les autorités nationales mettent à disposition des ressources adéquates pour que cette corruption puisse être efficacement poursuivie. Les Parties auront accepté cette recommandation, y compris ses modalités de surveillance et de suivi.

Article 7. Blanchiment de capitaux:

28. À l'article 7, l'expression «corruption de ses agents publics» doit s'entendre dans un sens large, de façon que la corruption d'un agent public étranger constitue une infraction principale aux fins de la législation sur le blanchiment de capitaux dans les mêmes conditions, lorsqu'une partie a érigé en infraction principale la corruption active ou passive de ses agents publics. Lorsqu'une Partie considère seulement la corruption passive de ses agents publics comme une infraction principale aux fins de l'application de sa législation relative au blanchiment des capitaux, cet article exige que le blanchiment du montant du pot-de-vin soit soumis aux dispositions sur le blanchiment des capitaux.

Betreffende het vierde lid:

24. De burgerrechtelijke en administratieve sancties, andere dan de niet-strafrechtelijke boetes, die aan rechtspersonen kunnen worden opgelegd wegens een daad van omkoping van een buitenlands ambtenaar zijn onder meer: uitsluiting van het genot van een openbaar voordeel of openbare steun, tijdelijk of permanent verbod om deel te nemen aan overheidsopdrachten of om een handelsactiviteit uit te oefenen; onderwerping aan rechterlijk toezicht, rechterlijke ontbinding.

Artikel 4. Bevoegdheid*Betreffende het eerste lid:*

25. De territoriale bevoegdheid moet ruim worden geïnterpreteerd, zodat een ruime materiële band met de handeling van omkoping niet vereist is.

Betreffende het tweede lid:

26. De bevoegdheid die is gegrond op de nationaliteit moet worden uitgeoefend conform de algemene beginselen en voorwaarden die van toepassing zijn in het recht van iedere Partij. Die principes hebben bij voorbeeld betrekking op de dubbele strafbaarstelling. Aan de voorwaarde van de dubbele strafbaarstelling moet evenwel geacht te zijn voldaan wanneer de handeling ongeoorloofd is op het grondgebied waarop zij is gepleegd, zelfs ingeval de strafrechtelijke omschrijving op dat grondgebied anders geformuleerd is. Ter zake van de landen die de bevoegdheid gebaseerd op de nationaliteit enkel toepassen op bepaalde soorten van misdrijven, heeft de verwijzing naar de beginselen eveneens betrekking op de beginselen welke gelden voor de keuze van die misdrijven.

Artikel 5. Tenuitvoerlegging

27. Artikel 5 erkent de fundamentele betekenis van de nationale stelsels inzake de opportuniteit om vervolging in te stellen. Met het oog op de onafhankelijkheid van vervolging wordt in dit artikel tevens erkend dat de opportuniteit ervan moet worden beoordeeld op basis van professionele gronden en niet ten onrechte mag worden beïnvloed door overwegingen van politieke aard. Artikel 5 is aangevuld met het zesde lid van de bijlage bij de herziene aanbeveling van de OESO inzake de bestrijding van corruptie bij internationale zakelijke transacties, C(97)123/FINAL (hierna genoemd «aanbeveling van de OESO van 1997», waarin onder meer de aanbeveling wordt gedaan dat de bevoegde autoriteiten een ernstig onderzoek voeren naar de klachten inzake omkoping van buitenlandse ambtenaren en dat de nationale autoriteiten voorzien in gepaste middelen om die corruptie op doeltreffende wijze te vervolgen. De Partijen hebben die aanbeveling aanvaard, daaronder begrepen de modaliteiten inzake toezicht en voortgangsccontrole.

Artikel 7. Witwassen van geld

28. De in artikel 7 gebruikte zinsnede «corruptie van haar ambtenaren» moet in de ruime zin worden verstaan, zodat corruptie van een buitenlands ambtenaar met het oog op de toepassing van de wetgeving op het witwassen van geld als een hoofdmisdrijf wordt beschouwd onder dezelfde omstandigheden als wanneer een staat actieve en passieve corruptie van zijn ambtenaren als hoofdmisdrijf strafbaar heeft gesteld. Ingeval een Partij in het kader van de toepassing van de wetgeving op het witwassen van geld enkel passieve corruptie van haar ambtenaren als een hoofdmisdrijf beschouwt, moet krachtens dit artikel ook het witwassen van het bedrag van het smeergeld worden onderworpen aan de bepalingen inzake het witwassen van geld.

Article 8: Normes comptables:

29. L'article 8 doit être rapproché du paragraphe V de la recommandation de l'OCDE de 1997, que toutes les Parties auront approuvée et qui fait l'objet d'un suivi au sein du Groupe de travail de l'OCDE sur la corruption dans le cadre de transactions commerciales internationales. Ce paragraphe contient une série de recommandations relatives aux obligations en matière comptable, aux vérifications externes indépendantes et aux contrôles internes des sociétés, dont la mise en œuvre sera importante pour l'efficacité d'ensemble de la lutte contre la corruption dans les transactions commerciales internationales. L'une des conséquences immédiates de la mise en œuvre de cette convention par les Parties sera que les sociétés tenues de fournir dans leurs états financiers les informations sur les provisions pour risque d'un montant significatif devront prendre en compte l'intégralité des informations sur les provisions pour risque au titre de la présente convention, et notamment au titre de ses articles 3 et 8, ainsi que les autres pertes pouvant résulter d'une condamnation de la société ou de ses agents pour corruption. Cela a également des conséquences du point de vue de l'exercice des responsabilités professionnelles des vérificateurs des comptes en cas d'indices de corruption d'agents publics étrangers. En outre, les infractions comptables visées à l'article 8 se produisent généralement dans le pays d'origine de la société, alors que l'infraction de corruption a pu être commise dans un autre pays, ce qui peut permettre de combler certaines lacunes dans le champ d'application effectif de la convention.

Article 9: Entraide judiciaire:

30. Les Parties auront également accepté, par le biais du paragraphe 8 des éléments communs convenus annexés à la recommandation de l'OCDE de 1997, d'étudier et de mettre en œuvre les moyens de nature à rendre l'entraide judiciaire plus efficace.

Sur le paragraphe 1:

31. Dans le cadre du paragraphe 1 de l'article 9, les Parties devraient, sur demande, faciliter ou encourager la présence ou la mise à disposition de personnes, notamment de personnes en détention, qui consentiraient à apporter leur aide dans des enquêtes ou des procédures. Les Parties devraient prendre des mesures leur permettant, dans des cas appropriés, de transférer temporairement une personne détenue vers le territoire d'une Partie qui en fait la demande et de prendre en compte le temps passé en détention dans le territoire de la Partie requérante aux fins de l'exécution de la peine à laquelle la personne a été condamnée dans le territoire de la Partie requise. Les Parties qui souhaitent utiliser ce mécanisme devraient également prendre des mesures leur permettant, en tant que Parties requérantes, d'assurer le maintien en détention de la personne transférée et le retour de celle-ci sans qu'une procédure d'extradition soit nécessaire.

Sur le paragraphe 2:

32. Le paragraphe 2 concerne la question de l'identité des normes dans le cadre de la double incrimination. Les Parties, dont les lois sont très diverses puisqu'elles vont de lois contre la corruption d'agents en général à des lois visant spécifiquement la corruption d'agents publics étrangers, devraient pouvoir coopérer pleinement dans le cadre de la présente convention pour les affaires dont les faits relèvent des infractions visées dans cette convention.

Artikel 8: Boekhoudkundige normen

29. Artikel 8 moet samen worden gelezen met paragraaf V van de aanbeveling van de OESO van 1997 die door alle Partijen is goedgekeurd en het voorwerp uitmaakt van een opvolgingsmechanisme uitgevoerd door de Werkgroep van de OESO betreffende de corruptie bij internationale zakelijke transacties. In bedoelde paragraaf zijn een aantal aanbevelingen gedaan inzake boekhoudkundige verplichtingen, inzake onafhankelijke externe controle op en interne controle binnen de vennootschappen, waarvan de toepassing van groot belang is voor de doeltreffendheid van de bestrijding van corruptie bij internationale zakelijke transacties. De toepassing van dit verdrag door de Partijen leidt er vrijwel onmiddellijk toe dat de ondernemingen welke verplicht worden in hun financiële staat gegevens te verstrekken over de voorzieningen voor risico's van een belangrijk bedrag, krachtens dit verdrag, en inzonderheid krachtens de artikelen 3 en 8 ervan, rekening moeten houden met alle gegevens inzake voorzieningen voor risico's, alsmede met het ander verlies dat kan voortvloeien uit een veroordeling van de onderneming of van een van de werknemers ervan wegens corruptie. Zulks heeft eveneens gevolgen met het oog op de uitoefening van de professionele aansprakelijkheid van de accountants ingeval van aanwijzingen van omkoping van buitenlandse ambtenaren. Bovendien doen de in artikel 8 bedoelde overtredingen van de boekhoudkundige normen zich over het algemeen voor in het land van oorsprong van de onderneming en kan het misdrijf omkoping zijn gepleegd in een ander land, zodat de mogelijkheid wordt geboden een aantal leemten in het daadwerkelijke toepassingsgebied van het verdrag aan te vullen.

Artikel 9: Wederzijdse rechtshulp

30. Over het algemeen hebben de Staten ermee ingestemd om via paragraaf 8 van de gemeenschappelijk overeengekomen elementen, die als bijlage bij de aanbeveling van de OESO van 1997 gaan, de middelen te bestuderen en toe te passen die van aard zijn om wederzijdse rechtshulp efficiënter te maken.

Betreffende het eerste lid:

31. In het kader van artikel 9, eerste lid, moeten de Staten, op verzoek, de aanwezigheid of de terbeschikkingstelling vergemakkelijken of aanmoedigen van personen, inzonderheid van gedetineerde personen, die ermee instemmen behulpzaam te zijn bij onderzoeken of procedures. De Partijen moeten alle mogelijke maatregelen nemen die ertoe strekken om in de desbetreffende gevallen een gedetineerde persoon tijdelijk over te brengen naar het grondgebied van de verzoekende Partij en om, met het oog op de tenuitvoerlegging van de straf tot welke de persoon was veroordeeld op het grondgebied van de aangezochte Partij, rekening te houden met de periode van opsluiting op het grondgebied van de verzoekende Partij. De Partijen welke van dat stelsel gebruik wensen te maken moeten tevens maatregelen nemen die hen in hun hoedanigheid van verzoekende Partij de mogelijkheid bieden de overgebrachte persoon in detentie te houden en terug te sturen zonder dat daartoe een procedure tot uitlevering noodzakelijk is.

Betreffende het tweede lid:

32. Het tweede lid heeft betrekking op de normen in het kader van de dubbele strafbaarstelling. Hoewel de wetgeving in de Partijen een zeer ruim spectrum bestrijkt, van wetten betreffende omkoping van ambtenaren in het algemeen tot wetten inzake omkoping van buitenlandse ambtenaren in het bijzonder, zouden de Partijen in het kader van dit verdrag niettemin volkomen moeten samenwerken voor zaken waarvan de feiten van toepassing zijn op de misdrijven bedoeld in dit verdrag.

Article 10: Extradition

Sur le paragraphe 2 :

33. Une partie peut considérer la présente convention comme base juridique pour l'extradition si, pour une ou plusieurs catégories d'affaires relevant de la présente convention, elle exige une convention d'extradition. Par exemple, un pays qui exige une convention d'extradition pour extraditer ses ressortissants, mais pas pour extraditer des étrangers, peut considérer la présente convention comme base pour l'extradition de ses ressortissants.

Article 12: Surveillance et suivi :

34. Le mandat actuel du Groupe de travail de l'OCDE sur la corruption concernant la surveillance et le suivi figure à la section VIII de la recommandation de l'OCDE de 1997. Il prévoit :

i) la réception des notifications et autres informations qui lui seront soumises par les pays (participants);

ii) un examen régulier des mesures prises par les pays (participants) pour la mise en œuvre de la recommandation et la formulation de propositions appropriées en vue d'aider les pays (participants) dans cette mise en œuvre; ces examens reposeront sur les procédures complémentaires suivantes :

— une procédure d'auto-évaluation, les réponses des pays (participants) à un questionnaire permettant d'évaluer dans quelle mesure la recommandation a été mise en œuvre,

— une procédure d'évaluation mutuelle, chaque pays (participant) étant examiné à tour de rôle par le Groupe de travail sur la corruption, à partir d'un rapport évaluant de façon objective les progrès accomplis par le pays (participant) dans la mise en œuvre de la recommandation;

iii) un examen de questions précises ayant trait à la corruption dans les transactions commerciales internationales;

...

v) l'information régulière du public sur ses travaux et activités et sur la mise en œuvre de la recommandation.

35. Les coûts de la surveillance et du suivi seront, pour les pays Membres de l'OCDE, décidés suivant la procédure budgétaire de l'OCDE. Pour les non-membres de l'OCDE, les règles actuellement en vigueur instituent un système équivalent de répartition des coûts, décrit dans la résolution du Conseil concernant les redevances pour les pays ayant le statut d'observateur régulier et les participants à part entière non membres aux travaux des organes subsidiaires de l'OCDE, C(96)223/FINAL.

36. Le suivi des aspects visés dans cette convention qui ne sont pas visés dans la Recommandation de l'OCDE de 1997 ni dans aucun autre instrument accepté par tous les participants à part entière au Groupe de travail sera effectué par les Parties à cette convention et à ces autres instruments.

Article 13: Signature et adhésion :

37. La Convention sera ouverte aux pays non membres qui participent à part entière au Groupe de travail de l'OCDE sur la corruption dans le cadre de transactions commerciales internationales. La pleine participation des non-membres à ce Groupe de travail est encouragée et organisée selon des procédures simples. En conséquence, l'obligation de participation à part entière aux travaux du Groupe de travail, qui découle des liens entre la convention et d'autres éléments de la lutte contre la corruption

Artikel 10: Uitlevering

Betreffende het tweede lid :

33. Een Partij kan dit verdrag als wettelijke grondslag voor uitlevering beschouwen als zij een uitleveringsverdrag eist voor een of meerdere categorieën van zaken die onder dit verdrag ressorteren. Zo kan bijvoorbeeld een land dat met het oog op de uitlevering van eigen onderdanen een uitleveringsverdrag eist, dit verdrag als de grondslag beschouwen voor de uitlevering van zijn eigen onderdanen.

Artikel 12: Toezicht en voortgangscntrole

34. Het huidige mandaat van de OESO betreffende de corruptie is wat toezicht en voortgangscntrole betreft omschreven in afdeling VIII van de aanbeveling van de OESO van 1997 en voorziet in :

i) ontvangst van de kennisgevingen en van andere gegevens die hem door de (deelnemende) landen worden voorgelegd;

ii) een regelmatig onderzoek naar de maatregelen genomen door de (deelnemende) landen met het oog op de toepassing van de aanbeveling en het doen van gepaste voorstellen teneinde de (deelnemende) landen op dat stuk te helpen; dit onderzoek is gestoeld op de volgende aanvullende procedures :

— een procedure voor zelfbeoordeling via de antwoorden van de (deelnemende) landen op een vragenlijst aan de hand waarvan kan worden geëvalueerd in hoeverre de aanbeveling is toegepast;

— een procedure voor wederzijdse evaluatie, waarbij elk (deelnemend) land op zijn beurt wordt geëvalueerd door de Werkgroep betreffende corruptie aan de hand van een verslag waarin de vooruitgang van het (deelnemende) land inzake de toepassing van de aanbeveling objectief wordt geëvalueerd;

iii) een onderzoek van nauwkeurig omschreven elementen welke betrekking hebben op corruptie in internationale zakelijke transacties;

...

v) geregelde voorlichting van het publiek over zijn werkzaamheden en activiteiten en over de toepassing van de aanbeveling.

35. De kosten van het toezicht en de voortgangscntrole zijn voor de lidstaten van de OESO vastgelegd conform de begrotingsprocedure van de OESO. De thans geldende regels voorzien voor de staten die geen lid zijn van de OESO in een gelijkwaardig stelsel voor de verdeling van de kosten, dat is omschreven in de resolutie van de Raad betreffende de retributies voor de landen met het statuut van regelmatig waarnemer en voor de volwaardige niet-leden/deelnemers aan de subsidiaire organen van de OESO, C(96)223/FINAL.

36. De voortgangscntrole op de aspecten bedoeld in dit verdrag welke niet zijn vermeld in de aanbeveling van de OESO van 1997, noch in een ander instrument aanvaard door alle volwaardige deelnemers aan de Werkgroep, geschiedt door de Staten die partij zijn bij dit verdrag en bij deze andere instrumenten.

Artikel 13: Ondertekening en toetreding

37. Het Verdrag staat open voor ondertekening door alle niet-lidstaten die op volwaardige wijze deelnemen aan de Werkgroep van de OESO betreffende corruptie in internationale zakelijke transacties. De volwaardige deelneming van de niet-lidstaten aan die Werkgroep wordt aangemoedigd en georganiseerd door middel van eenvoudige procedures. Bijgevolg mag de verplichting volwaardig deel te nemen aan de werkzaamheden van de Werkgroep welke voortvloeien uit de banden tussen het Verdrag en

dans les transactions commerciales internationales, ne doit pas être considérée comme un obstacle par les pays souhaitant prendre part à cette action. Le Conseil de l'OCDE a appelé les non-membres à adhérer à la recommandation de l'OCDE de 1997 et à participer à tout mécanisme institutionnel de suivi ou de mise en œuvre, c'est-à-dire aux activités du Groupe de travail. Les procédures actuelles concernant la participation à part entière des pays non membres aux travaux du Groupe de travail figurent dans la résolution du Conseil concernant la participation des économies non membres aux travaux des organes subsidiaires de l'Organisation, C(96)64/REV1/FINAL. Le participant à part entière accepte non seulement la recommandation révisée du Conseil sur la lutte contre la corruption, mais aussi la recommandation sur la déductibilité fiscale des pots-de-vin versés à des agents publics étrangers, adoptée le 11 avril 1996, C(96)27/FINAL.

andere elementen van de strijd tegen corruptie in internationale zakelijke transacties, niet worden beschouwd als een hindernis voor de landen die daarbij wensen te worden betrokken. De Raad van de OESO heeft de niet-lidstaten opgeroepen om toe te treden tot de aanbeveling van de OESO van 1997 en om mee te werken aan alle institutionele mechanismen inzake voortgangscontrolle en tenuitvoerlegging, met andere woorden aan de werkzaamheden van de Werkgroep. De thans geldende procedures betreffende de volwaardige deelneming van niet-lidstaten aan de werkzaamheden van de Werkgroep zijn omschreven in de resolutie van de Raad betreffende de medewerking van economieën die geen lid zijn van de OESO aan de werkzaamheden van de subsidiaire organen van de organisatie, C(96)64/REV1/FINAL. De volwaardige deelnemer aanvaardt niet alleen de herziene aanbeveling van de Raad inzake de strijd tegen corruptie, maar ook de aanbeveling inzake de fiscale aftrekbaarheid van aan buitenlandse ambtenaren gestort smeergeld, goedgekeurd op 11 april 1996, C(96)27/FINAL.

**AVANT-PROJET DE LOI SOUMIS
AU CONSEIL D'ÉTAT**

Avant-projet de loi portant assentiment à la convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales, faite à Paris le 17 décembre 1997

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

La Convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales, faite à Paris le 17 décembre 1997 sortira son plein et entier effet.

**VOORONTWERP VAN WET VOORGELEGD
AAN DE RAAD VAN STATE**

Voorontwerp van wet houdende instemming met het Verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties, opgemaakt te Parijs op 17 december 1997

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties, opgemaakt te Parijs op 17 december 1997 zal volkomen gevolg hebben.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le ministre des Affaires étrangères, le 26 novembre 1998, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas un mois, sur un projet de loi «portant assentiment à la Convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales, faite à Paris le 17 décembre 1997», a donné le 22 février 1999 l'avis suivant:

OBSERVATION GÉNÉRALE

L'avant-projet de loi porte assentiment à une convention de l'organisation de coopération et de développement économiques, en abrégé, OCDE «sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales», faite à Paris le 17 décembre 1997.

Cette convention invite les États parties à introduire dans leur législation pénale l'infraction de corruption d'agents publics étrangers ainsi qu'à prendre notamment les mesures nécessaires pour établir la responsabilité pénale des personnes morales pour ce type d'infraction.

La section de législation a déjà été saisie d'un projet de loi «relative à la répression de la corruption» et d'un projet de loi «instaurant la responsabilité pénale des personnes morales».

Le premier projet est devenu un amendement du Gouvernement à une proposition de loi relative à la répression de la corruption déposée par les sénateurs R. Lallemand et consorts⁽¹⁾. Le projet de loi et l'avis de la section de législation ont cependant été publiés en annexe au rapport de la commission de la Justice du Sénat⁽²⁾.

Dans la mesure où le projet de loi précité, qui a été aujourd'hui voté par les deux chambres, envisageait déjà une adaptation des dispositions pénales à la problématique de la corruption des fonctionnaires étrangers, le Conseil d'État s'en réfère à l'avis qu'il a donné à son propos.

Quand au projet relatif à la responsabilité pénale des personnes morales, le Conseil d'État a donné un avis au ministre de la Justice le 5 octobre 1998.

À ce jour, ce projet de loi n'a pas été déposé au Parlement; toutefois, comme l'a indiqué le fonctionnaire délégué, une proposition de loi des sénateurs Vandenberghe et consorts a repris cette initiative⁽³⁾.

Bien que les développements de cette proposition de loi fassent référence à l'avis précité du Conseil d'État, celui-ci n'a cependant pas fait l'objet d'une publication sous la forme d'un document parlementaire.

Étant donné que la Convention invite les États membres à mettre en œuvre la responsabilité pénale des personnes morales, le Conseil d'État joint au présent avis, celui qu'il a donné au ministre de la Justice au sujet de cette problématique.

(1) Doc. parl., Sénat, session extraordinaire 1995, n° 1-107/1; Doc. parl., Sénat, session 1997-1998, n° 1-107/4.

(2) Doc. parl., Sénat, session 1997-1998, n° 1-107/5 — annexes.

(3) Doc. parl., Sénat, session 1998-1999, n° 1-1217/1.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 26 november 1998 door de minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste een maand, van advies te dienen over een ontwerp van wet «houdende instemming met het Verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transactie, opgemaakt te Parijs op 17 december 1997», heeft op 22 februari 1999 het volgende advies gegeven:

ALGEMENE OPMERKING

Het voorontwerp van wet beoogt instemming te verlenen aan een verdrag van de Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling, afgekort als OESO «inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties», opgemaakt te Parijs op 17 december 1997.

Dit verdrag verzoekt de verdragsluitende partijen in hun strafwetgeving de corruptie van buitenlandse overheidsambtenaren strafbaar te stellen, alsmede inzonderheid de nodige maatregelen te nemen om de strafrechtelijke verantwoordelijkheid vast te stellen van rechtspersonen voor dat type van strafbaar feit.

Aan de afdeling wetgeving is reeds een ontwerp van wet voorgelegd «inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie» en een ontwerp van wet «tot invoering van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen».

Het eerste ontwerp heeft geleid tot een amendement van de Regering op een voorstel van wet betreffende de bestraffing van corruptie, ingediend door senator R. Lallemand *cum suis*⁽¹⁾. Het wetsontwerp en het advies van de afdeling wetgeving zijn evenwel bekendgemaakt als bijlage bij het verslag van de commissie voor de Justitie van de Senaat⁽²⁾.

In zoverre het voormelde wetsontwerp, dat thans door beide kamers is goedgekeurd, reeds voorzag in een aanpassing van de strafbepalingen aan de problematiek van de corruptie van buitenlandse ambtenaren, verwijst de Raad van State naar het advies dat hij daarover heeft uitgebracht.

Over het ontwerp betreffende de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen heeft de Raad van State de minister van Justitie op 5 oktober 1998 van advies gediend.

Tot dusver is dat wetsontwerp niet ingediend bij het Parlement; de gemachtigde ambtenaar heeft er evenwel op gewezen dat senator Vandenberghe *cum suis* dit initiatief heeft overgenomen in een wetsvoorstel⁽³⁾.

Hoewel de toelichting bij dat wetsvoorstel verwijst naar het voormelde advies van de Raad van State, is dit evenwel niet bekendgemaakt in de vorm van een gedrukt stuk.

Aangezien het Verdrag de Lidstaten verzoekt om de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen op te nemen in hun regelgeving, voegt de Raad van State bij dit advies, het advies dat hij in verband met die problematiek heeft gegeven aan de minister van Justitie.

(1) Gedr. Stuk, Senaat, buitengewone zitting 1995, nr. 1-107/1, Gedr. Stuk, Senaat, zitting 1997-1998, nr. 1-107/4.

(2) Gedr. Stuk, Senaat, zitting 1997-1998, nr. 1-107/5; bijlagen.

(3) Gedr. Stuk, Senaat, zitting 1998-1999, nr. 1-1217/1.

Il en résulte que pour ce qui concerne l'adaptation du droit belge à ces obligations internationales, il est renvoyé aux avis précités qui ont largement abordé ces questions.

OBSERVATIONS PARTICULIÈRES

1. L'article 15 de la Convention fait état d'une annexe qui ne se trouve pas parmi les documents transmis au Conseil d'État.

Si une annexe était jointe à la Convention, il convient de la soumettre également aux chambres et d'y porter assentiment.

2. À l'arrêté de présentation, il y a lieu d'écrire :

« Notre ministre des Affaires étrangères et Notre ministre de la Justice ... ».

3. Le texte néerlandais de l'article 1er du projet doit être rédigé ainsi qu'il est indiqué dans la version néerlandaise du présent avis.

La chambre était composée de :

M. Y. KREINS, conseiller d'État, président;

MM. P. LIENARDY et P. QUERTAINMONT, conseillers d'État;

MM. P. GOTHOT et J. van COMPERNOLLE, assesseurs de la section de législation;

Mme B. VIGNERON, greffier assumé.

Le rapport a été présenté par Mme P. VANDERNACHT, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée par M. A. LEFEBVRE, référendaire adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. LIENARDY.

Le greffier,

B. VIGNERON.

Le président,

Y. KREINS.

Daaruit volgt dat voor de aanpassing van het Belgische recht aan die internationale verplichtingen, wordt verwezen naar de voormelde adviezen die deze kwesties uitgebreid hebben behandeld.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

1. Artikel 15 van het Verdrag maakt gewag van een bijlage die zich niet bevindt onder de aan de Raad van State toegezonden stukken.

Indien bij het Verdrag een bijlage is gevoegd, dient deze eveneens aan de kamers te worden voorgelegd en dient ermee te worden ingestemd.

2. In het indieningsbesluit schrijve men :

« Onze minister van Buitenlandse Zaken en Onze minister van Justitie zijn ermee belast ... »

3. In artikel 1 van het ontwerp schrijve men : ... « een aangelegenheid als bedoeld in ... ».

De kamer was samengesteld uit :

De heer Y. KREYNS, staatsraad, voorzitter;

De heren P. LIENARDY en P. QUERTAINMONT, staatsraden;

De heren P. GOTHOT en J. van COMPERNOLLE, assessoren van de afdeling wetgeving;

Mevrouw B. VIGNERON, toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door mevrouw P. VANDERNACHT, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld door de heer A. LEFEBVRE, adjunct-referendaris.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer P. LIENARDY.

De griffier,

B. VIGNERON.

De voorzitter,

Y. KREINS.